

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten

Avdeling for byggeprosjekter

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

STORKOMMUNEGRUPPEN
Sentralbord

Dato: 28 JUNI 2006

Snr: 06/5077... Jnr: 380.48/06

Ang: KB Arkivkode: 064...2...00...

KOPI

Dato: 28 JUNI 2006
Arkivkode: 500

Deres ref:
200600203-/DH

Vår ref (saksnr): 200607454-2
Oppgis alltid ved henvendelse

Saksbeh: Berit Danielsen

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSKRIFT TIL LOV OM EIENDOMSREGISTRERING (MATRIKKELFORSKRIFTEN) FRA STORKOMMUNEGRUPPEN

Det vises til høringsbrev datert 31.03.2006 fra Miljøverndepartementet.

Storkommunegruppen (SKG) for kart og oppmåling er et samarbeidsforum mellom kommunene Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Oslo, Stavanger, Trondheim og Tromsø.

SKG har valgt å lage en felles høringsuttalelse til forskrift til lov om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften). Denne felles uttalelsen vil ikke i detalj omtale de enkelte kapitler og paragrafer, men gi generell og spesielle kommentarer til det materiell som foreligger.

I tillegg til denne felles uttalelsen vil enkelte av storkommunene gi spesielle / detaljerte innspill ut over hva som er omtalt i fellesuttalelsen.

Bull & Co Advokatfirma AS, v/advokat Kristine M. Madsen og Bente Holmvang har på oppdrag fra SKG tatt for kommunenes immaterielle rettigheter og vedlegg til disse. Dette inngår og vedlegges SKGs høringsuttalelse.

I storkommunegruppen har følgende deltatt:

Bergen kommune
Plan- og miljøetaten,
v/Stein Krokmyrdal

Bærum kommune
Planseksjonen Geodata,
v/Kjell Berge

Drammen kommune,
Kart og geodata,
v/Harald Renolen

Fredrikstad kommune,
Plan- og miljøseksjonen,
v/Asbjørn Borge

Plan- og bygningsetaten
Avdeling for byggeprosjekter
Storkunder, Måle/dele Seksj.
Internett:
www.pbe.oslo.kommune.no

Besøksadresse:
Vahls gate 1, 0187 Oslo
Postadresse:
Boks 364 Sentrum,
0102 Oslo

Sentralbord: 02 180
Kundesenter: 23 49 10 00
Telefaks: 23 49 10 01
E-post: postmottak@
pbe.oslo.kommune.no

Bankgiro:
6003.05.58920
Organisasjonsnummer:
971 040 823 MVA

Tromsø kommune,
Byutvikling, Kart og oppmålingskontor,
v/Geir-Ulf Johansen

Kristiansand kommune,
Oppmålingsvesenet,
v/Hanna Sofie Nystad

Stavanger kommune,
Oppmålingsavdelingen,
v/Jan Petter Larsen,

Trondheim kommune,
Plan- og bygningsetaten,
v/Lasse Andreassen

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten
v/Jan Petersen

Med hilsen
for storkommunegruppen

Harald Jacobsen
Drammen kommune
Kart og geodata

Berit Danielsen
Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten

Vedlegg :

Matrikkelforskriften - høringsuttalelse fra Storkommunegruppen (SKG).
Notat. Høringsuttalelse til forskrift til lov om eigedomsregistrering (matrikkelforskriften)
Immaterielle rettigheter
Notat Smith Grette Wille DA
Avtale om datautveksling

Kopi med vedlegg til:

Bergen kommune, Plan- og miljøetaten, v/Stein Krokmyrdal, Postboks 7700, 5020 Bergen
Bærum Kommune, Planseksjonen Geodata, v/Kjell Berge, 1304 Sandvika
Trondheim kommune, Plan- og bygningsetaten, v/Lasse Andreassen, Holtermanns vei 1, 7004
Trondheim.
Drammen kommune, Kart og geodata, v/Harald Renolen, Engene 1, 3008 Drammen
Fredrikstad kommune, Plan- og miljøseksjonen, v/Asbjørn Borge, Postboks 1405, 1602
Fredrikstad.
Tromsø kommune, Byutvikling, Kart og oppmålingskontor, v/Geir-Ulf Johansen, 9299 Tromsø.
Kristiansand kommune, Oppmålingsvesenet, v/Hanna Sofie Nystad, Serviceboks 417, 4604
Kristiansand.
Stavanger kommune, Oppmålingsavdelingen, v/Jan Petter Larsen, Postboks 8001, 4068 Stavanger

Matrikkelforskriften - høringsuttalelse fra Storkommunegruppen (SKG).

1	Innledning.....	2
2	Utsatt ikrafttredelse av matrikkelloven.....	2
3	Generelle kommentarer.....	2
3.1	Opprydding i forskriftens paragrafer.....	2
3.2	Ufullstendig forskrift.....	2
3.3	Tekniske krav.....	2
3.4	Lokal matrikkelmyndighet.....	3
3.5	Omstilling og kompetanseutvikling.....	3
3.6	Tilsyn.....	3
3.7	Gebyr for matrikkelføring.....	3
4	Spesielle kommentarer.....	4
4.1	Enerett, kommunalt foretak.....	4
4.2	Godkjenningsordning foretak/landmåler.....	4
4.3	Anleggseiendom.....	5
4.3.1	Merknad til forskriftenes § 4-5:.....	5
4.3.2	Egen gnr/bnr -serie for anleggseiendom.....	5
4.3.3	Presisere grensesnittet mot seksjonering.....	5
4.3.4	Anlegg i sjø, hvordan stille krav om "fast og varig forankring"?.....	5
4.3.5	"Funksjonell enhet" (ev. utfyllende kriterier?).....	6
4.3.6	Etablering/ opprettelse av anleggseiendom i "eierløst" område.....	6
4.4	Umatrikulert grunn.....	6
4.5	Jordsameie.....	6
4.6	Matrikelnummer.....	6
4.6.1	Sammenslåing av eksisterende matrikkelenheter.....	6
4.6.2	Offentlig veigrunn.....	7
4.7	Grensejustering.....	7
4.8	Arealoverføring.....	7
4.9	Føring av offentlige pålegg.....	7
4.10	Klage.....	8
4.11	Merknader som ikke kan knyttes til konkret forskriftsbestemmelse:.....	8
5	Immaterielle rettigheter.....	9

STAD NÆRINGS- Saksbehandler	
Date	23 JUN 2006
S.nr.	06/5077... J.nr. 38048/06
Ans.	KB. Arkivkode 064 e.00

1 Innledning

Storkommunegruppen (SKG) for kart og oppmåling er et samarbeidsforum mellom kommunene Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Oslo, Stavanger, Trondheim og Tromsø. SKG har valgt å lage en felles høringsuttalelse til forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften). Denne felles høringsuttalelsen vil ikke i detalj omtale de enkelte kapitler og paragrafer, men gi generelle kommentarer til det materiell som foreligger. Videre vil SKG omtale immaterielle rettigheter, og til sist vil man gi noen spesielle kommentarer til enkeltkapitler. I tillegg til denne felles høringsuttalelsen vil enkelte kommuner gi spesielle/ detaljerte innspill.

Gruppen har på de fleste punkter et samlet syn på forslaget til forskrifter som foreligger.

2 Utsatt ikrafttredelse av matrikkelloven.

Under henvisning til de generelle og spesielle kommentarene som kommer nedenfor anbefaler SKG at ikrafttredelse av loven ikke kommer før matrikkelen er klar og at fullstendige forskrifter og instruksjer er utarbeidet, samt at høring av disse er gjennomført.

3 Generelle kommentarer

SKG vil generelt påpeke at det er vanskelig å kommentere høringsutkastet på grunn av ufullstendig forskrift og at matrikkelsystemet ikke er ferdig. Matrikkelsystemets mulige innvirkning på forskriftene/ paragrafene vites heller ikke.

3.1 Opprydding i forskriftens paragrafer

Det anbefales en opprydding i paragrafene. Forskriftene bør ha samme nummerering som paragrafene i loven. Slik forslaget nå er utformet virker det meget forvirrende, lite oversiktlig og bærer preg av hastverksarbeid. Forskriften bør følge strukturen i loven ved at forskrift som gjelder en paragraf står samlet under denne. Likeledes bør kommentarer til den enkelte forskrift stå samlet under den paragraf den tilhører. Når ny lov skal innføres er det viktig at regelverket er lett å forstå og lett å finne fram i. I så fall vil muligheten for tvil og misforståelser bli minimalisert.

3.2 Ufullstendig forskrift

Matrikkelen er planlagt ferdigstilt og etablert for hele landet tidlig i 2008. Forskrift til en rekke sentrale paragrafer som f.eks arealoverføring, jordsameie, og umatrikulert eiendom er ikke utarbeidet. SKG forventer at disse forskriftene utarbeides snarest mulig, og i god tid før loven bli iverksatt. Det forventes at ny ordinær høring blir foretatt før iverksetting.

Likeledes må det utarbeides en supplerende forskrift til endringer i plan- og bygningsloven (PBL) som blir iverksatt samtidig med lov om eiendomsregistrering. Dette er spesielt viktig for de regler som omhandler den nye matrikkelenhetstypen anleggseiendom. Også for forskriftsendringer iht PBL må høring gjennomføres. Diverse skjemaer er ikke utarbeidet. Forslag til skjemaer bør også sendes på normal høringsrunde.

3.3 Tekniske krav

Aktuelle standarder er ikke oppdatert iht dagens krav og målemetoder. Aktuelle standarder må være oppdatert samtidig med at loven og forskriftene trer i kraft.

3.4 Lokal matrikkelmyndighet

I Ot.prp. 70 kap 9.3.3 viser departementet i sine vurderinger til prinsippene i kommuneloven om kommunene sin rett til fritt å organisere sin virksomhet. En konsekvens av dette er at en bør være varsom med å stille krav til hvordan kommunene organiserer den lokale matrikkelmyndigheten og til realkompetansen i form av utdanning og erfaring til det aktuelle personellet som skal utføre registreringsoppgavene.

Lovens § 22, 6. ledd setter krav om at føring av matrikkelen bare kan utføres av person som er godkjent av departementet. Dette reiser en problemstilling i forhold til kommuneloven ved at en instans utenfor kommunen skal godkjenne hvem kommunen velger til å utføre de ulike oppgavene. Det er nødvendig at det blir utarbeidet rettleidende regler om kompetansekravene. Dette er nødvendig for å sikre kvaliteten på kommunene sitt registreringsarbeid og å ha som grunnlag for godkjenningsvedtakene og eventuell klage på Statens kartverk sine vedtak. Hjemmel for å utforme disse retningslinjene ligger etter vår mening i siste ledd i lovens § 22.

3.5 Omstilling og kompetanseutvikling

Lov om eiendomsregistrering vil medføre krav til en viss kompetanseutvikling før iverksetting. Dette gjelder både for myndighets- så vel som til tjenesteoppgavene. Opplæring bør normalt skje når alle forskrifter, matrikkelsystem m.m. er fastlagt og ferdig utviklet, likeledes at registreringsinstrukser foreligger.

Uansett hvilken organisasjonsmodell kommunen benytter, vil det når loven trer i kraft medføre betydelige endringer / omstillinger. Fra et fullstendig regelverk foreligger til loven trer i kraft blir det knapp tid. Man må både ta hensyn til de kommunale plan- og budsjettprosesser, og til de regler som gjelder ansattes medvirkning i endringsprosesser ihht hovedavtalen.

En omstilling til ny lov med forskrifter krever også utvikling av nye interne rutiner, slik at saksbehandlingen skal bli utført på en best mulig og sikker måte. Dette krever et nytt kvalitetssystem for både myndighets- og tjenesteoppgavene. Et nytt revidert kvalitetssystem kan først etableres etter at alt regelverk er på plass, og kvalitetssystemet må justeres i forhold til oppgaver ihht PBL og eierseksjonsloven.

Tiden det tar før et nytt fullstendig regelverk er på plass, tilsier at nytt kvalitetssystem for kommunene ikke vil være mulig å få utviklet før lovens iverksettelse.

3.6 Tilsyn

Tilsyn må innføres for å påse at bestemmelser i den nye loven skal overholdes. Det gjelder både tilsyn med matrikkelførere og landmålerforetak. Erfaringer fra PBL viser denne nødvendigheten, og standardhevingen man hadde forventet etter den store revisjonen av PBL viste seg å ikke komme. Statens kartverk bør være tilsynsmyndighet for å unngå at kommunen kommer i en dobbeltrolle.

3.7 Gebyr for matrikkelføring

Etter premissene i loven skal kommunen få dekket alle sine kostnader med arbeidene som lokal matrikkelmyndighet. Forskriftsutkastet kap 14 inneholder forslag til gebyr bare for avgrensede deler av de oppgaver som kommunen er pålagt som lokal matrikkelmyndighet. Det går ikke fram av merknadene at alle godtgjøringer for kommunen sine mange ulike arbeider etter loven skal dekkes ved gebyr på de gebyrenhetene som ligger i departementet sitt forslag. I forslagets §14-2 er det bare tatt med gebyrer for utskrift fra matrikkelen og ikke alle de andre arbeidene etter loven.

Det konkrete gebyrforlaget menes å ligge langt under selvkost for kommunene. Det etterlyses en dokumentasjon fra departementet om hvilken kalkyle som ligger til grunn for deres gebyrforlag. Det bør uansett utføres en selvkostberegning for matrikkelarbeidet,

eventuelt i samarbeid med KS. Selvkost bør baseres på enhetspriser slik dagens system virker og gebyrregulativet bør gjenspeile kostnadene med ulike typer oppgaver. Generelt sett mener SKG at det er uheldig og ulogisk å knytte kommunale gebyrsatser til rettsgebyret fordi rettsgebyret fastsettes av Stortinget uavhengig av kommunene og uavhengig av de oppgaver det gjelder og innholdet i disse. Dersom loven trer i kraft før matrikkelen er ferdigstilt bør reglene om gebyr i det minste ikke tre i kraft før matrikkelsystemet er iverksatt for hele landet.

4 Spesielle kommentarer.

4.1 Enerett, kommunalt foretak

§ 17-1 Særskilte bestemmelser om oppmålingsforretninger som kommunen utfører under kommunalt eneansvar

Forskrift til Matrikkelloven bør legge tilrette for fortsatt interkommunalt samarbeid, slik Delingsloven har gjort det, og slik Ot.prp. nr 70 (2004-2005) har formulert det under § 38 femte ledd, som gjelder kommunal enerett: "Kommunen kan organisere tenesta med egne tilsette, eller få tenesta utført av andre på sine vegne, *under dette som interkommunalt samarbeid.*"

Departementet synes å ha neglisjert dette under § 17-1, der det står:

(2) Kommunen kan bare påta seg oppdrag som skal matrikkelføres *i kommunen*

(6) Kommunen kan utføre oppdraget med egne ansatte, *eller la landmålerforetak godkjent etter matrikkelloven § 38 første ledd utføre oppdraget på kommunens vegne*

Kommuner som velger eneansvar – og ønsker tjenesten eksklusivt utført av en vertskommune, blir med dette avskåret fra det, med mindre vertskommunen *lar seg autorisere som landmålerforetak*

Vi mener derfor at (2) bør strykes, og at (6) eksempelvis kan formuleres slik:

(6) Kommunen kan utføre oppdraget med egne ansatte, la landmålerforetak godkjent etter matrikkelloven §38 første ledd utføre oppdraget, eller la en annen kommune med vedtatt forskrift om eneansvar utføre oppdraget, for eksempel som en vertskommunetjeneste.

4.2 Godkjenningsordning foretak/landmåler

SKG mener departementet bør etablere en godkjenningsmodell mer i tråd med PBL i stedet for den foreslåtte løsning med svært høye kompetansekrav til ansvarlig landmåler og like krav uansett oppdragets art. Inndeling i 3 tiltaksklasser bør være tjenlig også på eiendomsfaglig område og åpne for at tiltaksklasse 1 og 2 omfatter opptil 90 % av oppdragene. Ved særlig krav til for eksempel juridisk eller måleteknisk kompetanse kan en knytte til seg landmåler i godkjenningsklasse 3. Dette vil i tilfelle lette presset betydelig ved innføringen av ny Matrikkellov og bedre sikre at en også under ny lov kan nyttegjøre seg den kompetansen dagens utøver har etablert gjennom sitt arbeid med Delingsloven.

Hvis man går inn for en slik ordning er det viktig at man har klare retningslinjer for hvilke saker som skal være i de ulike klassene.

4.3 Anleggseiendom

Vi kan ikke se at forskriften utdyper loven i særlig grad på dette punktet og det gjør det vanskelig å kommentere forskriften. Reglene for etablering av anleggseiendom er uklare. Det kreves detaljerte og klare forskrifter på dette feltet. Vi kommer likevel med enkelte kommentarer og forslag under.

4.3.1 Merknad til forskriftenes § 4-5:

Det må foreligge tillatelse etter plan- og bygningslovens §93 bokstav h til å opprette anleggseiendom. Tillatelsen vil gjelde både eksisterende og planlagte anlegg. Av dette følger at det vil være plan- og bygningsmyndigheten i kommunen og ikke matrikkelmyndigheten som skal kontrollere om vilkårene for å opprette anleggseiendom er til stede før tillatelse blir gitt. Ved å følge de ordinære saksbehandlingsreglene i PBL, vil det ikke kunne skje noen fradeling med mindre overflateeiers interesser blir ivaretatt. Det som står i § 4-5 hører derfor logisk sett hjemme som forskrift til plan- og bygningsloven. PBL mangler i dag forskrifter for de nye typene søknadssaker som blir innført ved at loven endres. Disse forskriftene bør vel også på høring, og de må være på plass før lovendringen iverksettes.

4.3.2 Egen gnr/ bnr -serie for anleggseiendom

Oslo- modellen er den mest kjente behandlingsmåte der etablering av anleggseiendom har skjedd/ skjer. Egne gnr/ bnr - serie bør tillattes benyttet fordi det gir lett identifikasjon på dagens kartverk som ikke viser 3-D eiendommer.

Trondheim kommune reserverer seg for egne gnr/ bnr-serier.

4.3.3 Presisere grensesnittet mot seksjonering

Av matrikkellovens §11 fremgår det at anleggseiendom ikke kan opprettes for bygning eller konstruksjon, eller del av bygning eller konstruksjon, som tjenlig kan etableres som eierseksjonssameie. I følge NOU 1999:1 pkt. 21.3.6 har lovutvalget fremhevet at det er viktig med klare kriterier for når kommunen skal tillate å opprette anleggseiendom framfor seksjonering. Kriteriene for å opprette anleggseiendom er uklare, og kan for eksempel skape tvil når det gjelder seksjonering av parkering i kjelleren under en bygning.

I den grad det er mulig å beskrive grensesnittet mot seksjonering, foreslås følgende:

- Objekt som skal betjene en enkelt eiendom skal seksjoneres.
- Objekt som skal betjene flere eiendommer, blir opprettet som anleggseiendom.

Det er svært viktig å få klare retningslinjer her da det ellers lett kan bli utøvet skjønn i kommunenes behandling, noe som fort kan føre til ulik praksis i de enkelte kommunene.

4.3.4 Anlegg i sjø, hvordan stille krav om "fast og varig forankring"?

Anleggseiendom i sjø må ikke kunne flyttes eller på annen måte løsrives fra det stedet den fysisk er opprettet på (koordinatbestemt). Dette vil i første rekke gjelde for anleggseiendom som er forankret til land eller sjøgrunn med tekniske konstruksjoner. En kunstig utfyllt øy vil alltid kunne defineres som "fast og varig". Begrepet "varig" kan i forskriften gjøres tidsbegrenset, for eksempel et visst antall år.

4.3.5 "Funksjonell enhet" (ev. utfyllende kriterier?)

Av matrikkellovens § 11 fremgår det at en anleggseiendom skal være en selvstendig funksjonell enhet, klart og varig atskilt fra den eller de grunneiendommer eller anleggseiendommer den nye anleggseiendommen blir utskilt fra. At en anleggseiendom fremstår som en "funksjonell enhet" er viktig i forbindelse med omsetning, pantsetting og skattetakst. Når det gjelder fysiske avgrensning, må grensene tilsvare bygningens eller konstruksjonens yttergrenser med nødvendige tilpasninger. Anleggseiendommen må også driftsmessig kunne fungere som en separat enhet.

4.3.6 Etablering/ opprettelse av anleggseiendom i "eierløst" område.

Dette er en problemstilling som må avklares nærmere. Det er ulik oppfatning mellom Justis- og Miljøverndepartementet om at anleggseiendom, i "eierløst" område, må kunne opprettes uten at dette betraktes som en fradeling fra eiendommen på overflaten. Etablering/ opprettelse av anleggseiendom i "eierløst" område kan berøre overflateeiers interesser. Ved å foreta fradeling fra overflateeendommen vil opprettelsen skje etter ordinære saksbehandlings- og kontrollregler (overflateeier blir innkalt som part og har dermed mulighet til å ivareta sine interesser). Klarere føringer bør gis.

4.4 Umatrikulert grunn.

Det er svært uheldig at det ikke står noe i forskriftens § 4.7. Slik forskrift bør utarbeides snarest. Det forekommer mye umatrikulert eiendom; både festetomter, utmark og gategrunn. Alle storbyene har gjennom mange år foretatt registrering av umatrikulert gategrunn. Det bør utarbeides alternative løsningsmodeller for kvalitetsoppdydding i grunnboka/ kartet for umatrikulert gategrunn. Registreringsnummer er blitt tildelt og registreringsbrev er utarbeidet over veiparseller. For enkelte byer er kommunale, riks- og fylkesveier registrert med egne gnr/bnr – serier. Dette bør tillates videreført fordi det gir lett identifikasjon på dagens kartverk. Det er dessuten ryddig å kunne skille mellom eiendommer som har eget grunnboksblad og eiendommer som ikke har eget grunnboksblad. Dette skillet er oversiktlig når de har forskjellige gårdsnummerserier.

4.5 Jordsameie

Merknad til § 3-8. Forbudet er trolig myntet på eksisterende jordsameier innen landbruket, men rammer alle typer realsameier. Forarbeidene beskriver jordsameie (jordfelleskap) som en egen form for realsameie, mens definisjonen i lovens § 5 d definerer matrikkelenheten *jordsameie* etter den generelle definisjon av realsameie. Forbudet i § 3-8 kommer derfor til å ramme også alle nye realsameier som opprettes. En rekke delingsvedtak etter plan- og bygningsloven gjelder areal som skal være felles for bestemte eiendommer, for eksempel parkeringsareal, lekeplasser, felles atkomst m.v. De registreres i dag som egne grunn-eiendommer. Forskriftene må avklare lovens begrepsbruk mht jordsameie og realsameie og hvordan matrikkelføringen skal fungere ved de respektive forhold.

4.6 Matrikkelnummer.

4.6.1 Sammenslåing av eksisterende matrikkelenheter

Merknad til §5-1(2):

SKG er kritisk til forbudet mot å slå sammen matrikkelenheter med forskjellig gårdsnummer. Vi kan ikke se at forslaget er begrunnet og mener at forbudet kan føre til problemer med

hensyn til utvikling av eiendommer. De gamle gårdsgrensene har kun historisk verdi og bør ikke være til hinder for praktisk eiendomsutvikling.

Vi vil også peke på at reguleringsplaner ikke følger gårds- og bruksnummer - man vil derfor få mange tomter som går over flere gårdsnummer. Disse kan etter forslaget ikke slås sammen, noe som kan skape uoversiktlige eier- og panteforhold.

Vår erfaring er at den konkrete inndeling i gårdsnummer er gjort av praktiske hensyn og ikke bør "vernes" da den ikke nødvendigvis representerer en historisk verdi. F eks ble det ved overgang fra bymatrikkel til gårds- og bruksnummersystem opprettet gårdsnummeregrens i bykommunene som ikke gjenspeiler historiske gårder.

Departementets forslag til forbud i § 5-1(2) står dessuten i sterk kontrast til utvalgets uttalelser (NOU pkt 26.1) "Sammenføring er et viktig virkemiddel for å få en mer oversiktlig eiendomsstruktur. Utvalget har vurdert flere tiltak for å stimulere til mer sammenføring."

Hvis dette har noe med landbrukseiendommer å gjøre, bør det lages særbestemmelse for disse tilfellene.

4.6.2 Offentlig veigrunn

Egen gnr/bnr – serie anbefales av samme årsak som for anleggseiendom (se pkt. 4.3.2). Det er dessuten ryddig å kunne skille mellom eiendommer som *har* eget grunnboksblad og eiendommer som *ikke har* eget grunnboksblad. Dette skillet er oversiktlig når man har forskjellige gårdsnummerserier.

Trondheim kommune reserverer seg for egne gnr/bnr-serier.

4.7 Grensejustering

Reglene for grensejustering etter ny lov er slik utformet i forskriftsutkastet at kontroll av dokumentet før matrikulering kan bli en ny, potensielt tidkrevende oppgave for kommunene og det vil kreve betydelig matrikkelfaglig og kartfaglig kompetanse hos matrikkelfører.

Det er et krav i forskriftene at det opprettes et eget dokument hvor grensejusteringsarealene gis en nøyaktig beskrivelse og med underskrift av de aktuelle parter - en såkalt grensejusteringsprotokoll. En praksis med å søknadsbehandle grensejustering etter PBL har vist seg meget ryddig. Dagens praksis bør rutinemessig fortsette også etter at ny lov har trådt i kraft. SKG forutsetter at forholdet til PBLs bestemmelser ivaretas, og at dette dokumenteres av landmåler. Minimum bør erklæringen fra landmålerforetaket inneholde opplysninger / utregninger om grad av utnyttning m.v.

Hvordan fastsettes verdigrunnlaget, må det tas en takst, er landmålerforetaket kapable til dette. Hva med kommuner som har enerett? Forholdet til panthavere er vesentlig her.

4.8 Arealoverføring

Siden arealoverføring er en ny sakstype, må forskriftene både være presise og uttømmende.

4.9 Føring av offentlige pålegg

Innføringen av matrikkelloven bør utstå til matrikkelsystemet er innført og er teknisk tilrettelagt for registrering og visning av pålegg, samt at nødvendige hjemler og rutiner i andre

særlover er etablert. Matrikkelen vil komme i vanry dersom det går flere år før bebuda innhold lar seg gjenfinne i Matrikkelen - i hele landet!

Det er vanskelig å ha tiltro til at lovgivers ambisjonsnivå om massiv matrikulering av pålegg kan oppfylles, dersom det ikke kommer mer presise pålegg/melderutiner/sletterutiner i de enkelte særlover.

Pålegg som gjelder grunn har liten verdi som informasjonsbærer og for saksbehandling hvis de ikke er lagt inn på kartet. Det forventes at Statens kartverk utarbeider rutiner for slik presentasjon slik at dette blir håndtert likt.

Registrering av pålegg vil utvilsomt være svært arbeidskrevende. Nytteverdien bør derfor være i samsvar med innsatsen. Dersom kvalitet, fullstendighet og ajourføring av påleggsdataene ikke kommer opp på et hensiktsmessig nivå, vil opplysningene ikke ha særlig samfunnsnytte eller troverdighet og bør heller begrenses til ett sett basisdata (bl.a. veiretter).

Skal påleggsdataene bli registrert og vedlikeholdes for å oppnå akseptabel kvalitet, må Matrikkelfører for det aktuelle pålegget gis rammevilkår for å kunne utføre denne oppgaven. Arbeidsmessig kan dette sammenlignes med føring av heftelser i grunnboka.

Ansvar for å ajourføre disse dataene, må også tydeliggjøres. I kommentaren til § 11-1 står det at kommunen skal slette innfridde pålegg av eget tiltak. Da må det klargjøres hvordan kommunens matrikkelfører sikres varsel om pålegg som skal slettes.

4.10 Klage

Merknad til kapittel 19: SKG synes bestemmelsene om klage er blitt svært uoversiktlig. Som bruker av regelverket må man lete i mange kilder for å finne svar på sentrale spørsmål som hva som kan påklages og til hvilket tidspunkt.

Det oppstår også vanskelige vurderinger med hensyn til hvilke avgjørelser som skal påklages som forvaltningsklage og hvilke som skal angripes etter alminnelige sivilrettslige regler. Videre er avgrensningen mot prosessledende beslutninger uklar.

Dersom ikke forskriften endres, legger vi til grunn at det fra sentralt hold utarbeides rundskriv om klagebehandling før loven trer i kraft.

4.11 Merknader som ikke kan knyttes til konkret forskriftsbestemmelse:

Merking, innmåling og matrikkelføring av grenser som fastsettes av domstolene:

SKG er enig med departementet i at det bør være samme krav til merking og innmåling av grenser fastsatt av de ordinære domstolene som av jordskifteretten. Vi registrerer imidlertid at departementet ikke foreslår å stille slike krav til de ordinære domstolene når det gjelder grensetvister.

Departementet foreslår i stedet en administrativ instruks til domstolene om å sende melding til vedkommende kommune når de fastsetter grenser. I tillegg bør det presiseres overfor domstolene at de legger vekt på å utforme premisser på en slik måte at det er kurant for et

landmålerforetak i ettertid å foreta merking og måling med tanke på matrikkelføring.

SKG er enig i at det er et godt alternativ om domstolene som rutine fikk hjelp av en kvalifisert landmåler som sakkyndig under rettssaken, og som under befaring i marken utfører nødvendig fagmessig merking og måling.

5 Immaterielle rettigheter

Det henvises til vedlagte notat datert 23. juni 2006 fra Bull & CO Advokatfirma AS med vedlegg.

NOTAT

Bull & Co Advokatfirma AS	
Date	23 JUN 2006
Cont	06/5077 ... Jnr 38048/06
Avd	KB All Norge 064.8.00

Bull & Co Advokatfirma AS
Observatoriegata 1B
Postboks 2583 Solli
NO-0203 Oslo
Telefon: + 47 23 01 01 01
Telefaks: +47 23 01 01 11
www.bullco.no
NO 981 459 326 MVA
Medlem av Den Norske Advokatforening

TIL: Storkommunegruppen

FRA: Kristine M. Madsen og Bente Holmvang , Bull & Co Advokatfirma AS

DATO: 23. juni 2006

Ansvarlig advokat: Kristine M. Madsen

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSKRIFT TIL LOV OM EIGEDOMSREGISTRERING (MATRIKKELFORSKRIFTEN)

Kommunenes immaterielle rettigheter og vederlag for disse

I høringsbrevet fra Miljøverndepartementet av 31. mars 2006 er det uttalt at departementet har forsøkt å unngå gjentagelse av bestemmelser som fremkommer direkte av loven og at forskriften derfor gjennomgående må holdes opp mot lovens bestemmelser.

Forslaget til forskriftens § 13-6 er relatert til lovforslagets § 31, andre ledd der det fastslås at kommunene har plikt til å stille data fra kartverket i kommunen til disposisjon for innsyn i matrikkelen og bruk i oppmålingsforretninger. Denne bestemmelsen må også sees i sammenheng med lovens § 51, femte ledd som presiserer at ved gjennomføring av loven skal Staten samtidig få overført data som kommunen tidligere har ført, det vil si en overføring av eiendomsdata fra kommunene til Staten.

I Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) er det fastslått at departementet legger til grunn at Staten kan kreve å få utlevert disse opplysningene fra de kommunale databaser uten vederlag. Storkommunegruppen har i sin høringsuttalelse til forslaget til Lov om eigedomsregistrering gitt uttrykk for sterk uenighet i dette standpunkt. Det ble fra Storkommunegruppens side påpekt at de kommunale GAB- og DEK-registre måtte anses som databaser med vern etter Åndsverkloven § 43 og at rettighetene tilligger kommunene. Vernet innebærer en enerett til å råde over hele eller vesentlige deler av databasenes innhold ved å fremstille eksemplarer av innholdet og ved å gjøre det tilgjengelig for allmennheten. Det ble påpekt at en overlevering av disse opplysningene til Staten måtte medføre økonomisk kompensasjon til kommunene. Dette standpunkt fastholdes av Storkommunegruppen.

Departementet har i Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) langt på vei erkjent at når det gjelder det digitale eiendomskartverk og andre grunnkartdatabaser kan kommunene i stor grad sies å være de som har

frembrakt databasene. Departementet er imidlertid uenig i at det er kommunene som har frembrakt GAB.

Storkommunegruppen er uenig i at det er Staten som har frembrakt GAB, og skal bemerke at det neppe kan være tvilsomt at kommunene har bidratt vesentlig til etableringen av GAB. Det var lovhjemlene for kommunal innhenting av G-A-B-informasjon som dannet grunnlag for etableringen av GAB-databasene, henholdsvis delingslovens §§ 1-2, 1-4 og 4-1, samt bygningsloven § 94.

Storkommunegruppen vil derfor fastholde at så vel GAB som DEK og andre grunnkartdatabaser er frembrakt av kommunene, med store ressursmessige og økonomiske investeringer og at kommunene har den enerett til bruk av databasene som nevnt ovenfor.

Den del av Storkommunenes høringsuttalelse til Lov om Egedomsregistrering som vedrører de immaterielle rettigheter vedlegges sammen med et notat utarbeidet av advokatfirmaet Smith Grette Wille i forbindelse med lovforslaget. Konklusjonene fra disse dokumentene fastholdes.

Storkommunegruppen vil imidlertid ikke motsette seg at opplysningene i basene blir benyttet slik at formålet med en sentral matrikkelenhet oppfylles. Det skal imidlertid presiseres at avgivelsesplikten må være klart definert og må være begrenset til avgivelse av den informasjon som er helt nødvendig for å ivareta "statens tarv". Med andre ord må avgivelsesplikten snevres inn til å gjelde opplysninger som er strengt nødvendige for å oppfylle formålet med den nye matrikkelen.

Storkommunene vil imidlertid igjen påpeke at det fremstår som helt urettmessig og urimelig å pålegge kommunene å overføre slike data til Statens Kartverk uten vederlag.

Eneretten etter åndsverkloven § 43 til databaser gir en form for formuesposisjon. Storkommunene vil hevde at det uriktig er lagt til grunn i Ot.prp.70 (2004-2005) at Staten uten hinder av Grunnlovens § 105 kan overta kommunens formuesposisjon.

Ordlyden i Grunnloven § 105 fastslår som utgangspunkt at enhver som blir utsatt for ekspropriasjon, har krav på full erstatning for sitt økonomiske tap som følge av inngrepet. Dette gjelder både fysiske og juridiske personer.

Spørsmålet om i hvilken utstrekning kommuner er vernet etter Grunnlovens § 105 er omstridt. Uttalelser i juridisk teori spriker noe på dette punkt, og det er svært lite rettspraksis som gir entydig svar på spørsmålet.

Det må være grunnlag for å hevde at kommunene er vernet av Grunnlovens § 105, men at kommunene nyter et noe mer begrenset vern etter bestemmelsen enn private rettssubjekter. I en uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling av 16. oktober 2002 ble det tatt til orde for et slikt syn.

I uttalelsen fra lovavdelingen ble det blant annet også uttalt følgende:

"At kommunene har et begrenset vern etter Grunnloven § 105, ble lagt til grunn i forslaget til lov om helseforetak. Departementet bygde, under henvisning til juridisk teori og tidligere tilfeller fra

lovgivningspraksis på at en fylkeskommune som må gi fra seg formuesverdier til staten ikke vil ha noe erstatningskrav etter Grunnloven § 105, dersom overtakelse av formuesverdier skjer som en konsekvens av at en offentlig oppgave ved lov pålegges et annet forvaltningsnivå enn tidligere, jf. Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) s. 92. Stortinget sluttet seg til departementets lovforslag, riktignok uten å drøfte grunnlovsspørsmålet eksplisitt”.

Storkommunegruppen vil imidlertid påpeke at departementet i Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) har trukket sin konklusjon om at Staten uten vederlag kan få utlevert opplysninger fra kommunale databaser nettopp på bakgrunn av uttalelser i Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) om lov om helseforetak m.m. Storkommunegruppen vil hevde at dette er en feil slutning. Det er en stor og helt avgjørende forskjell i disse sakene. Ved lov om helseforetak overtok staten eieransvaret for virksomhetene innenfor spesialisthelsetjenesten og hele ansvaret for spesialisthelsetjenesten ble overført til statlig sektor. Alle oppgavene ble med andre ord også overført til staten. Ved opprettelse av den sentrale matrikkelenhet blir imidlertid en vesentlig del av oppgavene igjen hos kommunene. Matrikkelføringen skal fortsatt skje i kommunene. Staten eksproprierer dermed løpende en formuesverdi fra kommunene for deretter å bruke ervervlsen til eget inntektsbringende formål.

Fra Storkommunegruppens side vil det bli hevdet at spørsmålet om utlevering av opparbeidet databaseinformasjon heller ikke for øvrig har noen parallell til de erstatningsrettslige spørsmål som ble drøftet i forbindelse med Statens overtagelse av eieransvar innen spesialisthelsetjenesten.

Som det fremgår av lovavdelingens uttalelse var grunnlovsspørsmålet ikke vurdert eksplisitt i denne sammenheng, og det må dermed kunne legges til grunn at det heller ikke er tilstrekkelig vurdert om overtakelse av kommunens databaser kommer i strid med Grunnlovens bestemmelser til vern om økonomiske rettigheter.

Forholdet til Grunnloven § 105 er dermed ikke tilstrekkelig utredet fra Statens side, og Storkommunegruppen fastholder at kommunene har krav på erstatning for overlevering av allerede opparbeidede databaser, og også for overlevering av løpende innhentet informasjon. Den økonomiske situasjonen for kommunene må avklares før ikrafttredelse av lov og forskrift.

Betaling for opplysninger fra matrikkelen

I forslaget er det lagt opp til at Statens Kartverk skal fastsette reglene for betaling for opplysninger fra matrikkelen og om fordeling av inntektene fra salg av slike opplysninger mellom kommunene og Statens Kartverk.

Kommunene beholder en foreløpig uavklart del av oppdaterings- og vedlikeholdsplikten for registerinformasjonen. Etter Storkommunegruppens syn vil det være naturlig å legge opp til en modell hvor det er samsvar mellom oppgavedeling og inntektsdeling, men hvor det i tillegg tas hensyn til at kommunene bør tilkomme en forholdsmessig større andel av inntektene grunnet sine rettigheter til databasene. En slik modell vil være best i samsvar med alminnelige økonomiske prinsipper og vil være i samsvar med prinsippene for oppgavedeling mellom stat og kommune. Det nærmere arbeidet med etablering av en slik oppgave- og inntektsfordelingsmodell bør gjøres i

samarbeid mellom Statens Kartverk og kommunene. Regulering av disse forhold er av helt avgjørende økonomisk betydning for kommunene og må avklares før ikrafttredelse av lov og forskrift.

Avtalen om datautveksling og rettigheter til salg av GAB-data, inngått i mars 2001 mellom Oslo kommune, Norsk Eiendomsinformasjon og Statens Kartverk (trekantavtalen) er et eksempel på en avtale fremforhandlet mellom de involverte parter og som har fungert etter hensikten. Avtalen vedlegges.

Kommunenes vedlikeholdsplikt må likeledes klart defineres og må stå i et rimelig forhold til de inntekter kommunene mottar for bruken av matrikelopplysningene

Kristine M. Madsen og Bente Holmvang

SEK... ...
Date 20 JUN 2006
Dist. 06/5077... Dist. 38048/06
Ans. KB. Adresser. 064 800...

6. Immaterielle rettigheter.

6.1 Innledning.

Ved forslag til Lov om eiendomsregistrering foreslås opprettet en sentral database over all matrikkelinformasjon (matrikkelen) i Norge. Etablering av matrikkelen skal baseres på informasjonen fra GAB og DEK, som hovedsakelig er opparbeidet i kommunalforvaltningen. Kommunene skal også i stor utstrekning være ansvarlige for den videre innsamling og rapportering av opplysninger til matrikkelen.

Formålet med loven er dels å sikre at det blir ført et ensartet, pålitelig og landsomfattende register over faste eiendommer, inneholdende de opplysninger om den enkelte matrikkelenhet som er nødvendig for offentlig og privat forvaltning, planlegging, utbygging og bruk av fast eiendom, jfr. lovutkastet §§ 1 og 5.

I § 5, 4. ledd er departementet delegert forskriftsmyndighet til regulering av innhold i, og føring av matrikkelen, om rutiner for kvalitetssikring, oppbevaring, utlevering, salg og bruk av matrikkelopplysninger.

En stor del av myndighetsutøvelsen vedrørende matrikulære forhold tilligger kommunene. Kommunene vil ikke bare være ansvarlige for etableringen av informasjonsinnholdet i matrikkelen, men derfor trolig også de tyngste brukere av informasjonen.

Forholdet er følgelig at det planlegges opprettet en sentral matrikkeldatabase ved betydelig bruk av kommunal informasjon og ressursinnsats i vid forstand. Det synes forutsetningsvis å fremgå av lovutkastet §§ 3 og 5 at rettighetene skal tilligge staten, uten at det er drøftet om det er rettslig grunnlag for dette, eller hvilke rettslige begrensninger det finnes for dette.

Vi har i kapittel XX reist spørsmål ved hvilken betydning etableringstakt og uthuling av kommunal kompetanse kan få for kvaliteten på innholdet i matrikkelen.

I det følgende skal redegjøres for hvilke immaterialrettslige regler som kommer til anvendelse på slike informasjonssamlinger. Det vil fremgå at kommunene har immaterielle rettigheter til eksisterende og fremtidige GAB- og DEK-samlinger, og det vil anføres hvilken betydning dette etter kommunenes oppfatning bør få, både for betingelsene for kommunal bruk og offentlig tilgjengeliggjøring av informasjonen. Innledningsvis vil det presiseres at kommunene ikke motsetter seg slik utnyttelse av kommunale informasjonsressurser, under forutsetning av at de kommunale rettigheter ivaretas.

6.2 Immaterielt vern av informasjonssamlinger.

Informasjonssamlinger er vernet i Åndsverkloven av 12. mai 1961 nr. 2 (Åvl), § 43, den såkalte 'katalogregelen'. Informasjonssamlinger kan også være vernet som åndsverk, hvilket kan få selvstendig betydning for de enkelte kart i DEK.

Vernet innebærer en beskyttet rett til eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring i 15 år etter utløpet av det år da arbeidet ble fremstilt eller offentliggjort, og tilkommer den som frembringer databasen. Frembringelsen kan være resultat av sammenstilling av et større antall

opplysninger eller en vesentlig investering. (Det siste kriteriet omtales som 'sui generis' vernet, fordi det innebærer en nyskaping i opphavsretten.)

Bestemmelsens nåværende innhold ble gjennomført som følge av implementeringen av EUs direktiv om rettslig vern av databaser (96/9/EF) ved sanksjonering i statsråd 16.04.99.

Bestemmelsen innebærer en form for et konkurranserettslig vern for arbeider som innebærer en beskyttelsesverdig innsats, men som ikke har verkshøyde.

6.3 Katalogregelen etter lovendringen av 16.04.99.

Direktiv 96/9/EF – Databasedirektivet – ble implementert i norsk rett ovennevnte dato ved endringer i Åndsverkloven. Da Norge har vært av de få land som har hatt et katalogvern, var behovet for endringer ikke omfattende. Åvl. § 43 lyder nå:

"Den som frembringer et formular, en katalog, en tabell, et program, en database eller lignende arbeid som sammenstiller et større antall opplysninger, eller som er resultat av en vesentlig investering, har eneretten til å råde over hele eller vesentlige deler av arbeidets innhold ved å fremstille eksemplarer av det og ved å gjøre det tilgjengelig for allmennheten.

Eneretten etter første ledd gjelder tilsvarende ved gjentatt og systematisk eksemplarfremstilling eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av uvesentlige deler av arbeid som nevnt, dersom dette utgjør handlinger som skader den normale utnyttelsen av arbeidet eller urimelig tilsidesetter frembringerens legitime interesser.

Eneretten til arbeid som nevnt i første ledd varer i 15 år etter utløpet av det år arbeidet ble fremstilt. Dersom arbeidet i løpet av dette tidsrom offentliggjøres varer vernet i 15 år etter utløpet av det år arbeidet første gang ble offentliggjort.

Er arbeid som nevnt foran, helt eller for en del gjenstand for opphavsrett, kan også denne gjøres gjeldende.

Bestemmelsene i §§ 2 andre og tredje ledd, 6 til 8, 12 til 22, 25, 27, 28, 30 til 38h og 39h fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

Avtale som utvider frembringerens rett etter første ledd til offentliggjort arbeid kan ikke gjøres gjeldende."

Hensikten med å innføre et særlig vern for databaser i databasedirektivet, var å verne fremstillerens investering i opprettelsen av en database mot at konkurrenter skulle kunne utnytte databasen uhjemlet.

6.4 Katalogregelen frem til lovendringen av 16.04.99.

Tidligere norsk rett ga som nevnt allerede et utstrakt vern for databaser gjennom Åvl. § 43 – katalogregelen – slik denne lød før lovendringen. Databaser var, foruten å være vernet som åndsverk hvis de fylte kravet til verkshøyde, også vernet etter katalogregelen dersom de inneholdt et større antall opplysninger. Vernet gjaldt forbud mot ettergjøring i 10 år.

Tidligere ordlyd inntas fordi informasjonssamlinger som ble utarbeidet frem til lovendringen, fortsatt nyter katalogvern etter den gamle katalogregelen, mens informasjonssamlinger utarbeidet etter lovendringen, nyter det utvidede databasevern.

Katalogregelen inngikk også tidligere i Ånsverklovens kapittel 5 'Andre rettigheter', § 43. Frem til endringen i april i år, lød bestemmelsen:

"Formular, katalog, tabell og lignende arbeid som sammenstiller et større antall opplysninger, og program må ikke eftergjøres uten samtykke av den som har frembragt dem, før 10 år er gått etter utløpet av det år da arbeidet ble utgitt.

Er arbeid som nevnt foran, helt eller for en del gjenstand for opphavsrett, kan også denne gjøres gjeldende.

Bestemmelsene i § 11 første ledd, § 13 og § 16 annet ledd gjelder tilsvarende."

6.5 Forholdet mellom tidligere og någjeldende Åndsverklov § 43.

Da endringene i Åndsverkloven i henhold til lovvedtaket ikke gjelder handlinger som er utført eller rettigheter som er ervervet før lovendringen trådte i kraft 16.04.99, vil kommunenes rettigheter til informasjonssamlinger foretatt frem til denne dato, være vernet i henhold til den tidligere katalogregelen, mens arbeider foretatt etter denne dato også vil være gjenstand for beskyttelse i henhold til databasevernet. I det følgende vil det ikke sondres mellom disse reglene, da vernet langt på vei er sammenfallende.

6.6 Innholdet i GAB- og DEK-registrene.

Etter Delingslovens §§ 1-2, 1-4 og 4-1, og forskrifter til denne, har kommunene plikt til å samle inn Grunneiendoms- og Adresseinformasjon. Plikten til å innhente Bygninginformasjon følger av Plan- og bygningslovens § 94 som krever at søknader om byggetillatelse inneholder slike opplysninger.

Kommunene er dermed i besittelse av svært mange faktiske opplysninger vedrørende grunneiendommene i kommunen. Nøyaktig hvilke opplysninger registrene inneholder, kan variere noe fra kommune til kommune.

DEK er et akronym for digitale eiendomskart. Slike utarbeides i mange kommuner, uten at de har noen rettslig plikt til dette. Kartene utarbeides på grunnlag av opplysninger fra kommunale målebrev og eiendomskart, ferdigveiskart, jordskiftekart og økonomisk kartverk. Kartene er elektroniske, og er derfor nødvendigvis lagret i elektroniske databaser. En større database med flere kart er et DEK-register.

Kommunene har ingen lovpålagt plikt til å utarbeide elektroniske kart. I dag er de fleste slike registre ufullstendige. Dette har imidlertid ingen betydning for rettighetene til registrene.

6.7 Kommunenes rettigheter til sine GAB- og DEK-registre.

Kommunenes GAB- og DEK-registre er store samlinger av faktisk informasjon om grunnen i kommunen. GAB-registrene er rene samlinger av faktiske opplysninger. DEK-registrene kan også sees på denne måten, idet de er en samling av alle de opplysningene som kommer til uttrykk i kartene. Det er klart at kommunene har rett til å utnytte informasjonen internt i den enkelte kommune, til forvaltningsformål. I det følgende skal det drøftes hvilke rettigheter kommunene har til disse informasjonssamlinger for øvrig.

Både de KomGAB som er lagret som elektroniske databaser og de som er lagret i manuelle kartoteker kan nyte vern i henhold til Åvl § 43. Den tekniske lagringsform eller -struktur er ikke avgjørende, noe som tydelig fremgår av direktivets definisjon av en database i art. 1 nr. 2, hvorefter en database defineres som *"en samling selvstendige verk, data eller annet materiale ordnet på en systematisk og metodisk måte, som det er individuell adgang til ved elektroniske eller andre midler."* Denne definisjonen gjelder også i norsk rett, jfr. Ot.prp. 85 (1997-98) s. 28-29. Det fremgår av Ot. prp. nr. 85 s. 7 (1997-98) at en database er å karakterisere som *"en systematisk samling av opplysninger som kan gjenfinnes etter en bestemt struktur."* I det følgende brukes også 'register' synonymt med 'katalog' og 'database' om alle GAB-registrene.

For å kunne nyte vern, må databasen enten *"sammenstille et større antall opplysninger"* eller være *"resultat av en vesentlig investering."* For GAB-registrene vil begge disse vilkår trolig være oppfylt, selv i mindre kommuner.

I alle tilfelle er registrene *"resultat av en vesentlig investering."* Det fremgår av direktivets preambel (fortale), (40), at en relevant investering kan bestå i *"anvendelse av økonomiske ressurser, og/eller bruk av tid, innsats og energi."* Den innsats kommunene har gjort både i form av arbeid, tid, penger og energi for å opprette GAB-registrene må utvilsomt være å anse som *"vesentlig."*

Alle de kommunale GAB-registre er altså vernet som databaser etter Åvl. § 43. For dette vernet er det i utgangspunktet uten betydning om de lokale databasene også er lagt inn i den sentrale GAB-databasen (RiksGAB) hos Statens Kartverk (SK).

DEK-registrene inneholder digitale kart, som kan være vernet som åndsverk etter Åvl. § 1 nr. 11; *"kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art"*. Kartene må imidlertid være preget av en viss original skaperinnsats fra opphavsmannens side. For digitale kart kan dette innebære tvil om hvorvidt originalitetskravet er oppfylt. Hvorvidt de digitale kartene etter dette er vernede åndsverk, må vurderes særskilt for hvert enkelt kart, og vil variere fra kommune til kommune. Opphavsretten refererer seg i utgangspunktet til hvert enkelt kart.

Det er også antatt at kart er vernet etter Åvl. § 43, jfr. Kartlovkomiteens Innstilling 11.01.1971, s. 36. Et elektronisk kart vil være å karakterisere som en database fordi de utgjør en *"systematisert samling av opplysninger som kan gjenfinnes etter en bestemt struktur,"* jfr. Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 7.

Hvert enkelt kart vil inneholde *"et større antall opplysninger"* og derfor kvalifisere for vern. Om noen kart kan ligge på grensen til å inneholde tilstrekkelig opplysninger, vil de i alle tilfelle være *"resultat av en vesentlig investering"*.

I alle tilfelle vil den samling av kart som DEK-registrene utgjør være en vernet database etter Åvl. § 43. Et vern for hele registret kan gjøres gjeldende sammen med vernet av de enkelte kart, jfr. direktivets Art. 1 nr. 2, hvorefter en database også kan være *"en samling selvstendige verk"*.

Uavhengig av om hvert enkelt kart inneholder et tilstrekkelig antall opplysninger til å være vernet etter Åvl. § 43, er det klart at DEK-registrene som samlinger av slike kart gjør det. Den

investering som ligger bak opprettelsen av registrene vil også være tilstrekkelig, selv om registrene ikke er fullstendige.

Kommunenes rettigheter refererer seg også kun til databasen som sådan, i prinsippet har kommunen ingen rett til opplysningene databasen inneholder, jfr direktivets fortale pkt. (46), og Ot.prp.nr. 85 1997-98 s. 35.

I det ovenstående er det slått fast at kommunenes GAB-registre er informasjonssamlinger som faller innunder katalog- og databasedefinisjonen i Åvl. § 43. Det samme gjelder DEK-registrene, og begge registrene oppfyller vilkårene for å være vernet etter Åvl. § 43.

Kommunene som rettssubjekter er rettighetshavere til sine GAB- og DEK-registre, da det er de "som frembringer" databasen, jfr. Åvl § 43. Det avgjørende er at de har båret investeringsrisikoen for fremstillingen av registrene, for, som presisert i Ot.prp. 85 (1997-98) s. 41:den "som frembringer" databasen, "kan være en fysisk eller en juridisk person, så lenge denne er initiativtakeren til, og bærer investeringsrisikoen for arbeidet."

6.8 Enerettens materielle innhold.

Åvl. § 43 gir kommunene enerett til å "fremstille eksemplarer av" databasen, og til å "gjøre den tilgjengelig for allmennheten."

Den mest praktiske form for eksemplarfremstilling av KomGAB ville være å selge eksemplarer av registrene på CD-ROM eller disketter. Registeret gjøres "tilgjengelig for allmennheten," når allmennheten gis adgang til å bruke det, for eksempel ved offentlig tilgjengelig datamaskin hos kommunen, eller ved å legge et elektronisk KomGAB ut på Internett.

Disse eksklusive rettighetene gjelder "hele eller vesentlige deler av" databasens innhold. Det betyr at det ikke er nødvendig at absolutt alle opplysningene i databasen kopieres eller publiseres før kommunene kan gjøre sin rett gjeldende.

Kommunene har etter Åvl. § 43 enerett til eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring. I praksis innebærer dette at kommunene i utgangspunktet kan nekte andre å foreta noen praktisk eller økonomisk utnyttelse av KomGAB og DEK-registrene.

6.9 Kommunene er offentlige organer med rettslig plikt til å innhente databaseinformasjonen.

Det kan reises spørsmål ved om det forhold at kommunene er offentlige organer med lovhjemlet plikt til å innhente registerinformasjonen innebærer noen begrensninger i forhold til det immaterielle vern.

At en kommune er et offentlig organ har ingen betydning for dens stilling som rettighetshaver verken etter tidligere eller någjeldende § 43, jfr. Ot. prp. 85 s. 19.

Det må videre anses klart at kommunene kan ha fulle rettigheter til registrene etter Åvl. § 43 selv om de er rettslig forpliktet til å samle inn opplysningene de inneholder. Det må presiseres at det her kun er tale om spørsmålet om rettigheter etter Åvl. § 43 kan oppstå til registrene.

For det første gjør begrunnelsen for å verne databaser seg gjeldende i like stor grad enten fremstilleren av databasen, nemlig kommunene, har samlet opplysningene inn frivillig eller for å oppfylle sine rettslige plikter. Regelen i Åvl. § 43 har etter direktivets preambel (39) *"som formål å beskytte databaseprodusentene mot urettmessig tilegnelse av de økonomiske og faglige investeringene som er gjort for å skaffe og samle inn innholdet [i databasen]."* Det er investeringens størrelse som gjør KomGAB kvalifisert for vern etter Åvl. § 43, og denne vil være betydelig uansett om opplysningene er innsamlet frivillig eller ikke.

Retten etter Åvl. § 43 er dessuten en rett uavhengig av innholdet i databasen, det vil si at det ikke oppstår rettigheter til de enkelte opplysninger, jfr. direktivets preambel (45) og Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 19, hvor det fremgår at en database er vernet etter Åvl. § 43 dersom vilkårene for dette er oppfylt, selv om ingen enerett kan oppstå til de enkelte opplysningene i databasen.

Etter dette er det klart at det at kommunene er offentlige organer, og det at de har en rettslig plikt til å samle inn GAB-informasjonen, ikke har noe å si for deres rettigheter etter Åvl. § 43.

6.10 Eventuelle begrensninger i kommunenes rettigheter etter Åndsverkloven § 43.

Det kreves rettsgrunnlag for eventuelle begrensninger i eller overdragelse av kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43. Det er videre et immaterialrettslig prinsipp at immaterielle rettigheter ikke anses begrenset eller overdratt i større utstrekning enn hva som eksplisitt kan utledes av grunnlaget for begrensningen eller overdragelsen.

6.10.1 RiksGAB.

Statens ved Statens Kartverk har med hjemmel i Delingslovens § 4-1 og forskrifter til denne etablert en samling av de lokale GAB-baser, kalt RiksGAB.

Registret er lagret i form av en elektronisk database, og omfatter alle landets kommuner. RiksGAB er en samling av alle opplysningene fra de kommunale GAB-registre.

Delingslovens § 4-1 4. ledd, gir SK rett til å få utlevert alle opplysningene i KomGAB, hvilket utgjør ett eksemplar av KomGAB. Den faktiske prosessen foregår slik: Først får SK tilgang til kommunenes GAB-informasjon, ved at kommunene har plikt til å oversende sine opplysninger. Så lagrer SK all den mottatte GAB-informasjonen i en sentral database. Til slutt tilbyr SK RiksGAB til brukere on-line, eller som egen versjon på CD-ROM.

Ved etableringen av RiksGAB ble heller ikke forholdet mellom kommunalforvaltningens og sentralforvaltningens rettigheter og plikter tilstrekkelig belyst, med den følge at kommunene i stor utstrekning har måttet betale staten for etableringen av RiksGAB, ved at SK har tatt betaling for oppkobling til RiksGAB i forbindelse med innrapportering av opplysninger, hvilket var direkte i strid med motivene for etableringen av RiksGAB. Det er videre slik at kommunene ikke mottar noen form for godtgjørelse for den videre eksemplarfremstilling eller tilgjengeliggjøring av KomGAB-informasjonen i RiksGAB.

SK har i dag også et sentralt DEK-register, men det er lite, og kartene i det er overlevert SK fra kommunene på frivillig basis. Så vidt vi har kunnet bringe på det rene, mottar kommunene

heller ikke godtgjørelse for videre eksemplarframstilling eller tilgjengeliggjøring av DEK-informasjon.

6.10.2 Matrikkelen.

Opprettelsen av matrikkelen er foreslått lovhjemlet. Etableringen av matrikkelen skal i hovedsak skje ved sammenslåing av eksisterende GAB- og DEK-informasjon, og videre rapportering om matrikulære forhold fra kommunene.

Informasjonen om eiendommene planlegges innhentet på kommunalt nivå, men matrikkelen skal forvaltes sentralt av Miljøverndepartementet, enten gjennom Statens Kartverk (SK) eller Norsk Eiendomsinformasjon (NE). Kommunenes rettigheter er uavhengige av hvem av disse som faktisk kommer til å forvalte matrikkelen, og i det følgende går det derfor ut fra at SK vil stå for dette.

Når det planlegges å opprette en sentral matrikkel, betyr det at KomGAB kombineres med andre opplysninger, derunder DEK-registrene, som skal søkes gjort fullstendige. De grunnleggende databærene vil være: Grunneiendom, anleggseiendom, fest grunn, eierseksjon og jordsameie. Matrikkelen skal angi både de juridiske eiendomsenhetene (matrikkelenhetene), de økonomiske eiendomsenhetene (samlet fast eiendom) og de fysiske eiendomsenhetene (teiger). I dette systemet skal etter hvert et fullstendig kartverk integreres.

6.11 SKs utnyttelse av RiksGAB og matrikkelen strider mot kommunenes rettigheter til KomGAB og DEK.

Det følger av drøftelsen ovenfor, at enhver praktisk form for kommersiell utnyttelse av RiksGAB eller en sentral matrikkel, vil innebære en tilnærmet fullstendig uthuling av kommunenes rettigheter til de kommunale registre som det sentrale register bygger på, i strid med Åvl. § 43.

Denne uthulingen kan ikke hjemles i lov.

For det første, gjelder prinsippet i EØS-lovens § 2 som bestemmer at lovbestemmelser til gjennomføring av EØS-loven skal gå foran andre bestemmelser av lovs rang.

EØS-lovens § 2, bestemmer i samsvar med EØS-avtalens protokoll 35 om gjennomføringen av EØS-regler at *"bestemmelser i lov som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, skal i tilfelle konflikt gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold. Tilsvarende gjelder dersom en forskrift som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, er i konflikt med en annen forskrift, eller kommer i konflikt med en senere lov"*.

Med dette ble det innført et nytt trinn i det norske rettskildhierarkiet. EØS-lovgivning får rang over vanlig formell lov. Denne regelen er begrunnet med at staten ikke skal kunne omgå reguleringer fra EU/EØS ved vanlig lov. Dette innebærer at en regel som gjør kommunenes rettigheter til sine GAB- og DEK-registre uvirksomme når det opprettes en sentral matrikkel vil måtte stå tilbake for regelen i Åvl. § 43.

For det andre vil ekspropriasjonsrettslige prinsipper måtte slå igjennom. Opprettelsen av en sentral matrikkel ved en lov som gjør de kommunale rettigheter uvirksomme, vil være et

inngrep i allerede bestående rettigheter som vanskelig lar seg forene med de ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger om at enhver som må avstå sin eiendom til staten kan kreve full erstatning, jfr. Grunnlovens § 105.

6.12 Hvordan kan de kommunale rettigheter ivaretas selv om det opprettes et sentralt register?

Det er klart at verken EØS-lovgivning eller ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger i utgangspunktet er til hinder for etablering av RiksGAB eller en sentral matrikkel.

Forholdet er dog at ovennevnte lovgivning er til hinder for at staten utnytter kommunale informasjonssamlinger uten at kommunale rettigheter respekteres. Dette innebærer i praksis at kommunene bør ha rett til bruk av egen matrikkelinformasjon, selv ved bruk av den sentrale matrikkel, og staten vil måtte betale kommunene for å få rett til kommersiell utnyttelse av RiksGAB og den sentrale matrikkel.

Det vil etter kommunenes vurdering være best i samsvar med Åvl. § 43, og systemet i opphavsretten ellers, om staten yter kommunene et vederlag etter opphavsrettslige prinsipper. Statens rett til utnyttelse av RiksGAB og matrikkelen vil fungere som en tvangslisens i forhold til kommunene, og dette må det naturligvis ytes vederlag for. Vederlaget bør tilstås som en form for royalt ved videresalg av matrikkelinformasjon fra den enkelte kommune.

Med dagens teknologiske nivå, er det ikke noe til hinder for at det etableres en form for et tellerverk som registrerer hvilke kommuner et konkret informasjonssalg refererer seg til. Alternativt kan det etableres en prosentuell fordelingsmodell etter nærmere avtalte prinsipper, eller etter modell av andre tvangslisensordninger på opphavsrettens område.

6.13 Oppsummering og konklusjon.

Ved lov om eiendomsregistrering foreslås opprettet et statlig register for matrikkelinformasjon basert på kommunale GAB- og DEK-registre. Kommunene vil i utgangspunktet ikke motsette seg en slik etablering, forutsatt at kommunale interesser ivaretas.

Kommunene har de immaterielle rettigheter til de lokale GAB- og DEK-registrene etter Åvl. § 43. Det forhold at Miljøverndepartementet ved SK oppretter sentrale registre basert på de kommunale kataloger eller databaser, berører i utgangspunktet ikke kommunenes rettigheter.

Det fremgår av lovutkastets § 17, første ledd at Statens Kartverk kan pålegge kommunene å fremskaffe og føre opplysninger i matrikkelen. I annet ledd fremkommer at departementet med bindende virkning kan avgjøre om Statens Kartverks pålegg skal opprettholdes, eventuelt mot økonomisk kompensasjon, dersom kommunen anfører at pålegget vil medføre vesentlige kostnader for kommunen.

I henhold til Matrikkeloven § 43 kan det tas gebyr for matrikkelføring og gebyr for matrikkelopplysninger.

Skal SK kunne utnytte matrikkelen som forutsatt, må først forholdet til de kommunale rettigheter avklares, ved at det inngås lisens- eller royaltyavtaler.

Kommunene forutsetter at de kommunale rettigheter ivaretas i det videre utrednings- og lovgivningsarbeid, og legger til grunn at det etableres et nært samarbeide med kommunene om dette.

SMITH GRETTE WILLE

SMITH GRETTE WILLE
Date
S.nr. 06/5077
J.nr. 38048/06
Art. KB
Art. nr. 064 & 00

NOTAT

Advokatfirmaet SMITH GRETTE WILLE DA
Drammensveien 6, Postboks 1397 Vika, 0114 Oslo
Telefon 22 83 20 10   Telefax 22 83 21 50

DATO : 8. januar 1999
TIL : Storbygruppen
FRA : Kristine M. Madsen / Inger Ørstavik

BETINGELSENE FOR OPPRETTELSEN AV ET SENTRALT, LANDSDEKKENDE GRUNNEIENDOMSREGISTER.

1. Innledning

Storbygruppen har gitt oss i oppdrag å utrede de rettslige konsekvensene av den planlagte opprettelsen av et sentralt grunneiendomsregister (matrikkel).

Storbygruppen ønsker en avklaring av deres rettigheter overfor Statens Kartverk (SK), hva gjelder SKs adgang til å opprette og kommersialisere et sentralt grunneiendomsregister, og hvilke betingelser SK kan sette for kommunenes bruk av matrikkelen.

2. Bakgrunn

Utredningen baserer seg på den modell for en felles matrikkel som beskrives i den kommende NOU (1999) "Lov om eiendomsregistrering."

Informasjonen om eiendommene planlegges innhentet på kommunalt nivå, men matrikkelen skal forvaltes sentralt av Miljøverndepartementet, enten gjennom Statens Kartverk (SK) eller Norsk Eiendomsinformasjon (NE). Kommunenes rettigheter er uavhengige av hvem av disse som faktisk kommer til å forvalte matrikkelen, og i det følgende går det derfor ut fra at SK vil stå for dette.

3. GAB- og DEK-registrene

Dette notatet er en utredning av kommunenes rettigheter til sine GAB- og DEK-opplysninger. For det første skal den kommunale informasjonen vurderes, og hvilke rettigheter kommunene har til denne. Så utredes innholdet av rettighetene, og forholdet mellom SK og kommunene.

3.1 GAB-registrene

Med GAB-informasjon menes opplysninger om Grunneiendommer, Adresser og Bygninger. Med GAB-register menes samlinger av slike opplysninger. GAB-informasjonen samles hovedsakelig inn på kommunalt nivå, og informasjonen lagres i de enkelte kommuner enten i elektroniske databaser eller i manuelle arkiver.

Stort sett er kommunene ved lov pålagt plikt til å innhente slike opplysninger. Etter Delingslovens §§ 1-2, 1-4 og 4-1, og forskrifter til denne, har kommunene plikt til å samle inn Grunneiendoms- og Adresseinformasjon.

Plikten til å innhente Bygninginformasjon følger av Plan- og bygningslovens § 94 som krever at søknader om byggetillatelse inneholder slike opplysninger.

Kommunene er dermed i besittelse av svært mange faktiske opplysninger vedrørende grunneiendommene i kommunen. Nøyaktig hvilke opplysninger registrene inneholder, kan variere noe fra kommune til kommune, uten at dette har relevans i denne sammenheng.

3.2 DEK-registrene

DEK er et akronym for digitale eiendomskart. Slike utarbeides i mange kommuner, uten at de har noen rettslig plikt til dette. Kartene utarbeides på grunnlag av opplysninger fra kommunale målebrev og eiendomskart, ferdigveiskart, jordskiftekart og økonomisk kartverk. Kartene er elektroniske, og er derfor nødvendigvis lagret i elektroniske databaser. En større database med flere kart er et DEK-register.

Kommunene har ingen lovpålagt plikt til å utarbeide elektroniske kart. I dag er de fleste slike registre ufullstendige. Dette har imidlertid ingen betydning for rettighetene til registrene.

3.3 Den sentrale matrikkel

Et sentralt GAB-register (heretter RGAB), er allerede opprettet og forvaltes av SK. Registret er lagret i form av en elektronisk database, og omfatter alle landets kommuner. RGAB er en samling av alle opplysningene fra de kommunale GAB-registre (heretter KGAB), som kommunene plikter å utlevere til SK, jfr. Delingslovens § 4-1 og forskrifter til denne.

SK har i dag også et sentralt DEK-register, men det er lite, og kartene i det er overlevert SK fra kommunene på helt frivillig basis.

Når det planlegges å opprette en sentral matrikkel, betyr det at RGAB kombineres med andre opplysninger, derunder DEK-registrene, som skal søkes gjort fullstendige. Den sentrale matrikkel skal etableres som et helhetlig registersystem der kartene er

fullt integrert med annen informasjon. Den sentrale matrikkel vil i hovedsak bygge på GAB-informasjonen, og dens basis databærer vil være: Grunneiendom, festegrund, anleggseiendom, jordsameie og festegrund. Matrikkelen skal angi både de juridiske eiendomsenheterne (matrikkelenhetene), de økonomiske eiendomsenheterne (samlet fast eiendom) og de fysiske eiendomsenheterne (teiger). I dette systemet skal et etter hvert fullstendig kartverk integreres.

Opprettelsen av et slikt register vil berøre både mulighetene for utnyttning av de kommunale GAB- og DEK-registre. Forholdet mellom kommunene og SK er ikke i særlig utstrekning vurdert i NOUen.

4. Kommunenes rettigheter til sine kommunale GAB- og DEK-registre.

4.1 Innledning

Kommunenes GAB- og DEK-registre er store samlinger av faktisk informasjon om grunnen i kommunen. GAB-registrene er rene samlinger av faktiske opplysninger. DEK-registrene kan også sees på denne måten, idet de ikke bare er en samling kart, men egentlig en samling av alle de opplysningene som kommer til uttrykk i kartene.

På visse vilkår finnes i norsk rett særregler som beskytter den som oppretter en slik informasjonssamling. Etter Åndsverkslovens (Åvl.) § 43, den såkalte katalogregelen, er produsenter av visse samlinger av opplysninger gitt et konkurransemessig fortrinn ved at andre forbys å utnytte hans innsats ved å kopiere samlingen.

Åvl. § 43 planlegges endret i Ot.prp.nr. 85 (1997-98). Endringsforslaget skal gjennomføre i Norge det såkalte databasedirektivet som gjelder i EU og EØS. Direktivet innfører i EU, og dermed også i EØS, jfr. EØS-avtalens art. 7, særlige rettigheter til beskyttelse av produsenten av en database.

Fordi forslaget til ny Åvl. § 43 ikke er formelt vedtatt enda, må vi ta forbehold for eventuelle endringer i forslaget. Det er imidlertid ikke grunn til å tro at det skal bli foretatt endringer av betydning, da forslaget er utarbeidet i samarbeid med de øvrige nordiske land, og nordisk rettsenhet på området for opphavsrett og beslektede rettigheter av lovgiver anses som et overordnet mål..

4.2 Kommunenes rettigheter til GAB-registrene.

Det er ikke tvilsomt at de kommunale GAB-registrene er å karakterisere som "databaser" i Åvl. § 43s forstand. Det fremgår av Ot. prp. nr. 85 s. 7 (1997-98) at en database er å karakterisere som "*en systematisk samling av opplysninger som kan gjenfinnes etter en bestemt struktur.*" GAB-registrene er en systematisk samlinger av spesielt innhentede faktiske opplysninger om grunneiendom. Opplysningene kan gjenfinnes etter en bestemt struktur, når de enten lagres i en elektronisk database eller når de lagres i et manuelt kartotek.

Både de KGAB som er lagret som elektroniske databaser og de som er lagret i manuelle kartoteker er databaser i forhold til Åvl. § 43. Den tekniske lagringsform

eller -struktur er ikke avgjørende, noe som tydelig fremgår av direktivets definisjon av en database i art. 1 nr. 2, hvorefter en database defineres som *"en samling selvstendige verk, data eller annet materiale ordnet på en systematisk og metodisk måte, som det er individuell adgang til ved elektroniske eller andre midler."* Denne definisjonen gjelder også i norsk rett, jfr. Ot.prp. 85 (1997-98) s. 28-29.

I det følgende brukes derfor "register" synonymt med "database" om alle GAB-registrene, da disse, i Åvl. § 43s forstand, utgjør databaser.

De kommunale GAB-registrene er altså databaser, som også kvalifiserer for vern etter den nye Åvl. § 43. For å kunne nyte vern, må databasen enten *"sammenstille et større antall opplysninger"* eller være *"resultat av en vesentlig investering."* For GAB-registrene er sannsynligvis begge disse vilkårene oppfylt.

KGAB inneholder informasjon om alle eiendommene i kommunen. GAB-registrene er meget omfattende, og oppfyller utvilsomt dette kravet til *"et større antall."*

I alle tilfelle er registrene *"resultat av en vesentlig investering."* Det fremgår av direktivets preambel (fortale), (40), at en relevant investering kan bestå i *"anvendelse av økonomiske ressurser, og/eller bruk av tid, innsats og energi."* Den innsats kommunene har gjort både i form av arbeid, tid, penger og energi for å opprette GAB-registrene må utvilsomt være å anse som *"vesentlig."*

Kommunene som rettssubjekt er rettighethavere til sine GAB- og DEK-registre, da det er de "som frembringer" databasen, jfr. Åvl. § 43. Det avgjørende er at de har båret investeringsrisikoen for fremstillingen av registrene, for, som presisert i Ot.prp. 85 (1997-98) s. 41: den *"som frembringer"* databasen, *"kan være en fysisk eller en juridisk person, så lenge denne er initiativtakeren til, og bærer investeringsrisikoen for arbeidet."*

Vernet etter Åvl. § 43 slik den er foreslått endret, varer i 15 år.

Alle de kommunale GAB-registre er altså vernet som databaser etter Åvl. § 43. For dette vernet er det uten betydning om de lokale databasene også er lagt inn i den sentrale GAB-databasen (RGAB).

4.3 Kommunenes rettigheter til DEK-registrene.

4.3.1 Hvert enkelt kart kan være et åndsverk

DEK-registrene inneholder digitale kart, som kan være vernet som åndsverk etter Åvl. § 1 nr. 11 som presiserer at "kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art," kan være åndsverk. Kartene må imidlertid være preget av en viss original skaperinnsats fra opphavsmannens side. For digitale kart innebærer dette at bare der utvelgelsen av de opplysninger kartet skal vise er foretatt individuelt, vil kartet kunne være et åndsverk. Der kartet er fremstilt automatisk av et dataprogram, vil ikke originalitetskravet være oppfylt.

Hvorvidt de digitale kartene etter dette er vernede åndsverk, må vurderes særskilt for hvert enkelt kart, og vil variere fra kommune til kommune.

4.3.2 Hvert enkelt kart er en database

Opphavsretten refererer seg altså til hvert enkelt kart. Kartene kan også enkeltvis nyte vern etter katalogregelen. Både slik Åvl. § 43 er i dag, og slik den er foreslått endret, vil et elektronisk kart være å karakterisere som en database. Kartene er å se som uttrykk for de opplysninger som fremgår av dem, selv om de fremstår i en annen form enn andre databaser. Kartene utgjør dermed en "systematisert samling av opplysninger som kan gjenfinnes etter en bestemt struktur," jfr. Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 7.

Det er sikker rett at alminnelige kart er vernet etter Åvl. § 43 i dag, jfr. Kartlovkomiteens Innstilling 11.01.1971, s. 36.

Hvert enkelt kart vil også inneholde "et større antall opplysninger" og derfor kvalifisere for vern. Om noen kart kan ligge på grensen til å inneholde tilstrekkelig opplysninger, vil de i alle tilfelle være "resultat av en vesentlig investering" jfr. Åvl. § 43 slik den er foreslått endret.

4.3.3 Samlingen av digitale kart i DEK-registrene er databaser

I alle tilfelle vil den samling av kart som DEK-registrene utgjør være en vernet database etter Åvl. § 43. Et vern for hele registret kan gjøres gjeldende sammen med vernet av de enkelte kart, jfr. direktivets Art. 1 nr. 2, hvorefter en database også kan være "en samling selvstendige verk."

Når hvert enkelt kart sannsynligvis inneholder et tilstrekkelig antall opplysninger for å være vernet etter Åvl. § 43, er det klart at DEK-registrene som samlinger av slike kart gjør det. Den investering som ligger bak opprettelsen av registrene vil også være tilstrekkelig, selv om registrene ikke er fullstendige.

4.4 Opphavsrett til GAB- og DEK-registrene

Opphavsrett kan gjøres gjeldende ved siden av retten etter Åvl. § 43. I fortalen til direktivet pkt. (39), fremgår at forholdet mellom opphavsretten og databaseretten består i at opphavsretten beskytter originalitet, mens den nye databaseretten beskytter (hovedsakelig økonomiske) investeringer.

For at en database skal nyte opphavsrettslig vern, må en individuell, skapende innsats komme til uttrykk i utvelgelsen eller systematiseringen av basens innhold, jfr. direktivets art. 2. Både GAB- og DEK-registrene tar sikte på å bli fullstendige, hvilket nok vil utelukke opphavsrettslig vern. Derfor behandles dette ikke videre.

4.5 Foreløpig oppsummering

I det ovenstående er det slått fast at kommunenes GAB-registre er informasjonssamlinger som faller innunder databasebegrepet i Åvl. § 43 slik den er foreslått endret. Det samme gjelder DEK-registrene, og begge databasene oppfyller vilkårene for å være vernet etter Åvl. § 43. Kommunene er rettighetshavere til registrene. Dette er ikke tvilsomt.

Hvert enkelt digitale kart kan også være et åndsverk etter Åvl. § 1, og vil i alle tilfelle være en vernet database etter Åvl. § 43.

I forholdet mellom kommunene og SK, er det GAB- og DEK-registrene som helhet, og ikke de enkelte kart i DEK-registrene, som er av størst interesse, da de som helhet vil gå inn i den planlagte sentrale matrikkel. I det følgende utredes derfor kommunenes rettigheter overfor SK etter den foreslåtte Åvl. § 43, og det tas utgangspunkt i forholdet mellom KGAB og RGAB. Dersom noe annet ikke er presisert, gjelder dette også DEK-registrene og forholdet mellom KGAB/DEK og den sentrale matrikkel.

5. Særlige forhold ved kommunenes stilling som rettighetshavere til databasene

5.1 Innledning

Under dette punktet drøftes noen spørsmål vedrørende kommunenes stilling som rettighetshavere til registrene etter Åvl. § 43.

5.2 Kommunene er offentlige organer

At en kommune er et offentlig organ har ingen betydning for dens stilling som rettighetshaver verken etter nye § 43 eller § 43 slik den er idag, jfr. Ot.prp. 85 s. 19.

5.3 Kommunene har rettslig plikt til å innhente opplysningene i databasene

Som nevnt ovenfor, er kommunene pålagt rettslig plikt til å innhente informasjonen i GAB-registrene. Spørsmålet her er om dette kan være til hinder for at de har fulle rettigheter til databasene etter Åvl. § 43.

Det må anses klart at kommunene kan ha fulle rettigheter til registrene etter Åvl. § 43 selv om de er rettslig forpliktet til å samle inn opplysningene de inneholder. Det må presiseres at det her kun er tale om spørsmålet om rettigheter etter Åvl. § 43 kan oppstå til registrene. Spørsmålet om eventuelle begrensninger i kommunenes adgang til å utnytte og kommersialisere KGAB behandles under i pkt. 7.

For det første gjør begrunnelsen for å verne databaser seg gjeldende i like stor grad enten fremstilleren av databasen, nemlig kommunene, har samlet opplysningene inn frivillig eller for å oppfylle sine rettslige plikter. Regelen i Åvl. § 43 har etter direktivets preambel (39) "*som formål å beskytte databaseprodusentene mot urettmessig tilegnelse av de økonomiske og faglige investeringene som er gjort for å skaffe og samle inn innholdet [i databasen].*" Det er investeringenes størrelse som

gjør KGAB kvalifisert for vern etter Åvl. § 43, og disse vil nok være like store uansett om opplysningene er innsamlet frivillig eller ikke.

Retten etter Åvl. § 43 er dessuten en rett uavhengig av innholdet i databasen, det vil si at det ikke oppstår rettigheter til de enkelte opplysninger, jfr. direktivets preambel (45) og Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 19, hvor det fremgår at en database er vernet etter Åvl. § 43 dersom vilkårene for dette er oppfylt, selv om ingen enerett kan oppstå til de enkelte opplysningene i databasen.

GAB- og DEK-registrene kan ikke på grunn av sitt innhold være avskåret fra vern etter Åvl. § 43. I Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 20, fremgår det at databaser som er fremstilt av et offentlig organ bare kan være utelukket fra vern etter Åvl. § 43 dersom de (jfr. Åvl. § 9) inneholder "*lover, forskrifter, rettsavgjørelser og andre vedtak av offentlig myndighet.*" I tillegg må det å fremstille databasen være en vesentlig del av det offentlige organs virksomhet. GAB- og DEK-informasjonen faller ikke inn under de typene informasjon som nevnt ovenfor. Fremstillingen av registrene er heller ikke den vesentlige delen av kommunenes virksomhet.

Etter dette er det klart, at det at kommunene er offentlige organer, og det at de har en rettslig plikt til å samle inn GAB-informasjonen, ikke har noe å si for deres rettigheter etter Åvl. § 43.

6. Innholdet av kommunenes rettigheter etter nye § 43

6.1 Enerett til eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring for allmennheten

Den foreslåtte Åvl. § 43 gir kommunene enerett til å "*fremstille eksemplar av*" databasen, og til å "*gjøre den tilgjengelig for allmennheten.*"

Den mest praktiske form for eksemplarfremstilling av KGAB ville være å selge den på CD-ROM eller disketter. Registeret gjøres "*tilgjengelig for allmennheten,*" når allmennheten gis adgang til å bruke det, for eksempel ved å plassere det manuelle kartoteket i et ulåst rom i kommunens rådhus der alle har adgang, eller å legge et elektronisk KGAB ut på et nettverk.

Disse eksklusive rettighetene gjelder "*hele eller vesentlige deler av*" databasens innhold. Det betyr at det ikke er nødvendig at absolutt alle opplysningene i databasen kopieres eller legges ut på nettverket før kommunene kan gjøre sin rett gjeldende.

Etter Åvl. § 43 2. ledd, er kommunene også vernet mot at noen fremstiller eksemplar av, eller gjør tilgjengelig for allmennheten, "*uvesentlige deler av*" registrene, dersom det skjer "*gjentatt og systematisk.*" Dette rammer den illojale bruken av databasen, men forutsetter at kommunene lider et tap ved bruken.

I forhold til den planlagte opprettelsen av en sentral matrikkel, er det den førstnevnte, absolutte retten til eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring av "*hele eller vesentlige deler av*" registrene som er relevant. Alle opplysningene i de kommunale registrene legges nemlig inn i det sentrale register, slik at forbudet mot illojal utnyttning ikke får selvstendig betydning.

6.2 Rettighetenes art

Kommunene har etter Åvl. § 43 enerett til eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring. Dette betyr imidlertid bare at de kan nekte andre å foreta handlinger som medfører enten eksemplarframstilling eller tilgjengeliggjøring.

I praksis innebærer dette at kommunene kan nekte andre å foreta noen som helst praktisk økonomisk utnytting av KGAB og DEK-registrene.

At kommunene har enerett til dette, garanterer dem imidlertid ikke at de faktisk kan utnytte registrene kommersielt selv. Som beskrevet ovenfor i pkt. 4, oppstår rettighetene etter Åvl. § 43 uavhengig av hvilke muligheter som senere finnes til økonomisk faktisk å utnytte dem.

Dette betyr, at kommunene kan ha rett til å forby andre, derunder SK, kommersielt å utnytte de kommunale GAB- og DEK-registre, uavhengig av om kommunens adgang til selv å kommersielt utnytte registrene kan være begrenset.

Enerett innebærer altså ikke mer enn at ingen andre uten kommunenes tillatelse, kan nyttiggjøre seg den investering de har nedlagt i opprettelsen av de kommunale databaser.

7. Statens rett til å kreve GAB- og DEK-informasjonen utlevert fra kommunene

Her skal kun diskuteres SKs rett til å kreve informasjonen fra registrene overlevert. Den generelle problematikken omkring kommersialisering av forvaltningens informasjon, behandles nedenfor. Der behandles også spørsmålene omkring SKs adgang til å utnytte informasjonen når den legges inn i en sentral database.

7.1 Lovhjemmel

Det kreves et rettsgrunnlag for at kommunene skal være forpliktet til å utlevere et eksemplar av databasene når de er vernet etter Åvl. § 43.

I dag har SK hjemmel i Delingslovens § 4-1 4. ledd med tilhørende forskrifter for å få utlevert til seg kommunenes GAB-informasjon. Disse lovhomeplene gir SK rett til å få et eksemplar, altså en kopi av de kommunale registrene.

Det forutsettes at også når det gjelder DEK-registrene, vil en lov som oppretter en sentral matrikkel også pålegge kommunene å utarbeide og å overlevere til SK digitale kart.

7.2 Hvordan SKs rett til å få utlevert innholdet i GAB- og DEK-registrene virker inn på kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43

7.2.1 Kommunenes plikt til å utlevere opplysningene

Delingslovens § 4-1 4. ledd, gir SK rett til å få utlevert alle opplysningene i KGAB, hvilket utgjør ett eksemplar av KGAB. Dette må imidlertid holdes klart adskilt fra spørsmålet om hvordan SK kan benytte GAB-informasjonen senere. Dette er ikke regulert i Delingslovens § 4-1 4. ledd.

Den faktiske prosessen som foregår når RGAB opprettes er slik: Først får SK tilgang til kommunenes GAB-informasjon, ved at kommunene har plikt til å oversende sine opplysninger. Så lagrer SK all den mottatte GAB-informasjonen i en sentral database. Til slutt tilbyr SK RGAB til brukere on-line over nettverk, eller som egen versjon på CD-ROM. I forhold til kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43, er det bare denne siste delen som har relevans, fordi det først er da det foregår enten en eksemplarframstilling, eller at RGAB gjøres tilgjengelig for allmennheten.

Dette betyr, at kommunene ikke kan motsette seg at SK har krav på å få alle opplysningene i GAB- og DEK-registrene utlevert til seg så lenge kravet er lovhjemlet. En slik rett for SK kommer heller ikke i konflikt med formålet for et vern for databasefremstillerne. Den investering kommunene har lagt i opprettelsen av registrene er like godt beskyttet selv om SK får adgang til GAB-informasjonen, så lenge SK kan nektes å benytte informasjonen videre.

Kommunenes rettigheter refererer seg også kun til databasen som sådan, i prinsippet har kommunen ingen rett til opplysningene databasen inneholder, jfr direktivets fortale pkt. (46), og Ot.prp.nr. 85 1997-98 s. 35.

7.2.2 Kommunenes rett til å kreve betaling av SK

Selv om kommunene ikke kan motsette seg at GAB- og DEK-informasjonen må overleveres SK dersom SK har hjemmel i lov for dette, medfører ikke dette nødvendigvis at et krav fra kommunene om betaling for dette ikke kan føre frem. .

Selv om kommunene ved Åvl. § 43 ikke gis noen positiv rett til kreve betaling for utnyttningen av KGAB, vil likevel det at staten i lov gir andre rett til tilgang til databasene, medføre at kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43 uthules.

7.2.3 SKs rett til å opprette et sentralt register

Som nevnt ovenfor, er selve opprettelsen av RGAB en samling av alle KGAB hos SK. Selv om RGAB er opprettet, utgjør den hovedsakelig ett eksemplar av de lokale KGAB inntil RGAB eventuelt offentliggjøres ved salg på CD-ROM eller gjøres tilgjengelig over nettverk. Det er altså den bruk SK senere gjør av RGAB som er relevant, og ikke den tekniske opprettelsen av RGAB.

8. Kommersialisering av GAB- og DEK-informasjon

8.1 Problemet: Adgangen til å kommersialisere offentlig informasjon er begrenset

En viktig del av det offentliges virksomhet består i å formidle informasjon av

forskjellig art til borgerne, og innad i det offentlige. Offentlige organer har også i mange sammenhenger en rettslig informasjonsplikt. I forvaltningen gjelder et alminnelig prinsipp om offentlighet, som følger av Forvaltningsloven og Offentlighetsloven.

For den nærmere drøftelse av disse reglene, viser jeg til den generelle utredning vi foretok i 1995. I denne utredningen, skal spørsmålene kun drøftes i forhold til kommunenes rettigheter til de kommunale registrene etter Åvl. § 43.

Et utgangspunkt i offentlighetsprinsippet i forvaltningsretten, er at forvaltningen ikke kan oppfylle sin opplysningsplikt ved å tilby informasjon mot betaling. Den informasjon borgerne har lovlige krav på, kan det ikke kreves betaling for. Mer tvilsomt er det om forvaltningen kan kreve betaling der den praktiserer meroffentlighet, dvs gjør tilgjengelige informasjon den ikke har plikt til å oppgi.

Det må presiseres at det er informasjonen som sådan det ikke er adgang til å kommersialisere. Dermed utelukkes ikke adgangen til å kreve gebyrer for arbeidet med å utlevere informasjonen. Et eksempel på dette er tinglysningsgebyret. Slike gebyrer skal dekke det offentliges kostnader med å oppgi informasjonen. Skal også slike gebyrer være utelukket, må dette fastsettes i lov.

8.2 Skillet mellom det offentliges tjenesteytelse og myndighetsutøvelse

Det offentliges informasjonsplikt er en del av dets myndighetsutøvelse. Denne må holdes klart adskilt fra den tjenesteytelse som mange offentlige organer forestår. Forvaltningsrettslig skilles det mellom utøvelse av offentlig myndighet og tjenesteytelse, som anses som er en del av det offentliges "forretningsdrift."

Drift av databaser opprettet av offentlige organer, utgjør ofte både myndighetsutøvelse og tjenesteytelse. Det første ved at opplysningene i databasen kan være underlagt informasjonsplikten, slik at organet plikter å oppgi dem til publikum. Tjenesteytelsen består i å legge informasjonen inn i en database, der den er lettere tilgjengelig, og annen informasjon også er tilgjengelig og integrert.

Når det offentlige organ oppfyller sin informasjonsplikt ved å gi en person tilgang til databasen, får denne brukeren også en merverdi ved at informasjonen er lett tilgjengelig, og at han får mye annen informasjon samtidig. I tillegg får han informasjonen integrert, slik at det er sammenheng mellom de ulike opplysningene.

Denne tjenesten kan organet kreve betaling for, selv om det ikke kan kreve betaling for de opplysningene brukeren hadde krav på. Dette fremgår også av Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 20.

8.3 Kommersialisering av de lokale GAB- og DEK-registre

Betraktningene ovenfor kan overføres til utnyttningen av de kommunale GAB- og DEK-registrene. Kommunene har nedlagt mye arbeid i å systematisere opplysningene i dem, og lagre dem på en måte som gjør opplysningene enkle å finne

igjen. Dermed yter kommunen publikum en tjeneste ved å gjøre informasjonen lettere tilgjengelig og anvendelig ved at det opprettes en database, enten elektronisk eller papirbasert. Dette utgjør en tjenesteytelse fra kommunen.

Dette betyr at selv om adgangen til kommersialisering av offentlig informasjon foreløpig er begrenset, har de kommunale GAB- og DEK-registre et stort økonomisk utnyttingspotensiale, da det kan kreves betaling for å gi brukere tilgang til informasjonen.

9. SKs utnytting av RGAB strider mot kommunenes rettigheter til KGAB

9.1 Kommunenes enerett til eksemplarfremstilling

Som nevnt ovenfor, kan kommunene ikke motsette seg at SK oppretter RGAB. RGAB skal imidlertid opprettes blant annet for at GAB-informasjonen skal kunne kommersialiseres. En måte å utnytte RGAB på økonomisk, er å selge kopier av hele eller deler av den på CD-ROM.

Hver gang hele RGAB blir kopiert over på en CD-ROM, er dette et brudd på kommunenes rett til eksemplarfremstilling av sine KGAB etter Åvl. § 43, fordi hver gang fremstilles et eksemplar av KGAB.

Dette må nyanseres der kun deler av RGAB kopieres, men generelt gjelder at en kopi av RGAB også er en kopi av alle KGAB. Denne kopien er fremstilt i strid med kommunenes enerett etter Åvl. § 43. Kommunene kan altså i utgangspunktet motsette seg at SK selger, og i det hele tatt produserer, eksemplarer av RGAB.

9.2 Kommunenes enerett til tilgjengeliggjøring for allmennheten

RGAB kan også gjøres tilgjengelig for allmennheten ved salg av CD-ROMs eller ved at den tilbys on-line. Fordi RGAB består av alle KGAB, blir situasjonen som ovenfor: hver gang RGAB gjøres tilgjengelig for en bruker, gjøres alle KGAB også det. I tillegg vil on-line bruk av mindre deler av RGAB være en illojal utnytting av de lokale KGAB som nevnt i Åvl. § 43 2.ledd. Dette utgjør et brudd på kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43.

For DEK-registrene gjelder i tillegg at kommunen som opphavsmann til hvert enkelt kart, kan motsette seg at det gjøres tilgjengelig for allmennheten eller at det fremstilles flere eksemplarer av det, jfr. Åvl. § 2.

9.3 Hvordan kan de kommunale rettigheter ivaretas selv om det opprettes et sentralt register?

Det følger av drøftelsen ovenfor, at enhver praktisk form for kommersiell utnytting av RGAB, eller en sentral matrikkel, vil stå i strid med kommunenes rettigheter til de kommunale registre som det sentrale register bygger på, jfr. Åvl. § 43 slik den foreslås endret.

SK kan heller ikke gis rett til utnytting av RGAB ved lov. For det første, gjelder prinsippet i EØS-lovens § 2 som bestemmer at lovbestemmelser til gjennomføring av EØS-loven skal gå foran andre bestemmelser av lovs rang. Denne regelen er begrunnet med at staten ikke skal kunne omgå reguleringer fra EU/EØS ved vanlig lov. Dette innebærer at en regel som gjør kommunenes rettigheter til sine GAB- og DEK-registre uvirksomme når det opprettes en sentral matrikkel vil måtte stå tilbake for regelen i Åvl. § 43.

For det andre vil ekspropriasjonsrettslige prinsipper måtte slå igjennom. Opprettelsen av en sentral matrikkel ved en lov som gjør de kommunale rettigheter uvirksomme, vil være et inngrep i allerede bestående rettigheter som vanskelig lar seg forene med de ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger om at enhver som må avstå sin eiendom til staten kan kreve full erstatning, jfr. Grunnlovens § 105.

Hjemmel i vanlig lov for kommersiell utnyttelse av en sentral matrikkel er altså ikke nok i forhold til kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43.

SK vil måtte betale kommunene for å få rett til kommersielt å utnytte en sentral matrikkel. Enten må det ved overleveringen av informasjonen fra kommunene til SK, ytes erstatning for rettighetene etter ekspropriasjonsrettslige prinsipper, eller det må ytes løpende vederlag til kommunene i samsvar med opphavsrettslige prinsipper i forbindelse med SKs senere inntekter ved utnyttingen av den sentrale matrikkel.

Det vil være best i samsvar med Åvl. § 43 og systemet ellers i Åvl. om SK yter kommunene et vederlag etter opphavsrettslige prinsipper. SKs rett til utnytting av RGAB vil da bli som en tvangslisens i forhold til kommunene, og dette må det mnaturligvis ytes vederlag for. Denne ordningen vil bedre enn en ekspropriasjon reflektere de kommunale rettighetenes verdi, og dermed verdien av SKs "tvangslisens."

For kommunene vil sannsynligvis det mest praktiske alternativ være at SK betaler et vederlag allerede ved overleveringen av GAB- og DEK-informasjonen fra kommunene til SK. Denne ordningen vil medføre et forholdsmessig vederlag for oppdateringene av RGAB ved at kommunene inngir nye informasjonen.

10. Eventuelle kommunale rettigheter i den sentrale matrikkel

10.1 Problemet: RGABs struktur

RGAB er bygget opp som en samling av alle KGAB. Det samme vil være tilfellet for en sentral matrikkel. På grunnlag av dette kunne det hevdes at kommunene hadde rettigheter til sine respektive KGAB også når de går inn i RGAB, slik at kommunene også har rettigheter i RGAB.

Samtidig er RGAB, og tilsvarende en sentral matrikkel, en selvstendig database som er vernet etter Åvl. § 43. Dette fordi RGAB også oppfyller alle vilkårene for vern.

RGAB er en *"systematisert samling av opplysninger som kan gjenfinnes etter en*

bestemt struktur," jfr. Ot. prp. nr. 85 (1997-98) s. 7.

At RGAB er en samling av KGAB, og likeledes at en sentral matrikkel vil være en samling kommunale databaser, har ingen betydning. Etter direktivets art. 1 nr. 2, kan en database inneholde *"selvstendige verk, data eller annet materiale."* Det er altså ikke avgjørende at de kommunale registrene allerede er vernet etter Åvl. § 43, med *"verk"* menes åndsverk, men dette må også omfatte arbeider som er vernet etter Åvl. § 43.

I tillegg inneholder RGAB, eller en sentral matrikkel, tilstrekkelig mange opplysninger til å kvalifisere for vern etter Åvl. § 43. Imidlertid kan det være tvilsomt om SKs investering i en sentral matrikkel er tilstrekkelig stor til å begrunne vern etter Åvl. § 43 når alle opplysningene er samlet inn av kommunene, og disse har båret investeringsrisikoen for dette. At RGAB inneholder *"et større antall opplysninger"* vil imidlertid være tilstrekkelig til at den er vernet etter Åvl. § 43.

10.2 Kommunenes rett etter Åvl. § 43 har et konkurranserettslig preg

Kommunenes rett etter Åvl. § 43 er en konkurranserettslig preget rett, idet kommunene gis et konkurransemessig fortrinn ved at de kan nekte andre å utnytte de kommunale GAB- og DEK-registrene. Derfor kan man nok svært vanskelig vinne frem med et krav om at kommunene har rettigheter i RGAB etter Åvl. § 43.

Rettighetene er negativt definert, selv om kommunene gis *"enerett"* til å utnytte databasene, etableres nok ingen rett for dem i andre databaser. Dette gjør at kommunene har rettigheter til sine registre, SK har rett til RGAB, og SKs utnyttning av sin rett hindres av kommunenes rett til KGAB.

Overført på den prosessen med å opprette RGAB som er beskrevet ovenfor, betyr dette at SK har hjemmel i lov for å få utlevert innholdet i KGAB til seg, og dette skjer uten at kommunenes rettigheter påvirkes. Hvordan SK lagrer informasjonen hos seg influerer heller ikke på kommunenes rettigheter. Det er SKs senere utnyttelse av RGAB som er av betydning for kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43. Dermed kan det vanskelig sies å oppstå noen rettigheter for kommunene i RGAB.

Hensikten med å innføre et særlig vern for databaser i databasedirektivet, var å verne fremstillernes investering i opprettelsen av en database mot at særlig konkurrenter skulle utnytte databasen. Denne hensikt tilfredsstilles like bra ved at kommunene har rett til å motsette seg SKs utnyttning av deres registre, eller å kreve betaling for det. Skulle rettigheter etableres for alle kommunene i RGAB, ville situasjonen bli meget uoversiktlig.

11. Andre forutsetninger for SKs bruk av RGAB eller en sentral matrikkel

I det følgende forutsettes at SK har funnet en ordning med kommunene, i form av ekspropriasjon eller løpende betaling, slik at SK står fritt i å utnytte RGAB. Det går også ut fra at det er Miljøverndepartementet ved SK som er rettighetshaver til RGAB.

11.1 Publikums bruk av RGAB / den sentrale matrikkel

RGAB er altså en selvstendig database som nyter vern etter Åvl. § 43. Da gjelder det samme for den kommersielle utnyttningen av RGAB som for de lokale KGAB, nemlig at det vanskelig kan kreves betaling for opplysningene som sådan.

Det kan imidlertid kreves gebyr til dekning av kommunenes og SKs kostnader, og det kan kreves betaling for den tjenesteytelse som ligger i at informasjonen er lett tilgjengelig i en database sammen med annen informasjon.

11.2 Kommunenes bruk av RGAB / den sentrale matrikkel

Kommunene må nok også regne med å måtte betale for bruk av RGAB eller den sentrale matrikkel. Når de har fått rimelig betaling for at deres rettigheter utnyttes eller overdras, stiller kommunene på linje med andre brukere.

Også overfor kommunene utgjør det at all informasjonen samlet og integrert gjøres tilgjengelig, en tjenesteytelse som de må regne med å betale for.

11.3 Kommunenes betaling for oppdatering av RGAB

I dag må mange kommuner betale for å oppfylle sin plikt til å overgi oppdaterte GAB-opplysninger til SK, ved at de on-line legger opplysningene direkte inn i RGAB. Dette er det ikke hjemmel for i dag.

Kommunene er pålagt plikt til å oppgi opplysningene til SK, det måtte kreves et særskilt rettsgrunnlag dersom SK skulle kunne kreve betaling for oppfyllingen av denne plikten.

12. Oppsummering og konklusjon

Kommunene har rettigheter til de lokale GAB- og DEK-registrene etter den foreslåtte regel i Åvl. § 43. Dette er en sikker slutning. Det at Miljøverndepartementet ved SK oppretter sentrale registre berører ikke kommunenes rettigheter.

Når det sentrale RGAB gjøres tilgjengelig for allmennheten over nettverk, og ved salg av nye eksemplarer, utgjør dette brudd på kommunenes rettigheter etter Åvl. § 43. På dette grunnlag kan kommunene motsette seg SKs kommersielle utnyttning av RGAB.

Skal SK kunne utnytte RGAB eller en sentral matrikkel som forutsatt, må først forholdet til de kommunale rettigheter avklares. SK kan enten betale for informasjonen etter hvert som den mottas fra kommunene, eller det kan innføres en betalingsordning basert på SKs utnyttning av RGAB. Eventuelt kan SK ekspropriere kommunenes rettigheter mot et engangsvederlag, eller det kan inngås lisens- eller

royaltyavtaler.

Når først dette er avklart, er det SK som er rettighetshaver til RGAB, SK har samme rett til å utnytte RGAB som kommunene har til KGAB. Kommunene kan ikke motsette seg å måtte betale for den tjenesten som ytes dem ved at alle registrene samlet er tilgjengelige elektronisk. Den foreslåtte § 43 er imidlertid en helt ny regel, og det er derfor ikke mulig å fastslå sikkert hvordan den vil bli tolket av domstolene.

Oslo kommune Plan- og bygningsetaten
Dato: 27.11.2000 Saknr: 06/5077... 38 048/06 K.B. 064.8.00...

OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN			
22 MARS 2001			
SAKSNR 199805761-39			
AVD K	SAK 521	ANR. 521	BILAGSR. 1

Avtale om datautveksling og rettigheter til salg av GAB-data

Oslo kommune (KOMMUNEN)
 Norsk Eiendomsinformasjon as (NE)
 Statens kartverk (SK)

Mars 2001

MOTTATT
 22 MARS 2001
 PLAN- OG BYGNINGSETATEN

Handwritten signature

INNHOOLD

1. Avtalens bilag.....	3
2. Avtalens gjenstand	4
3. Avtalens formål.....	5
4. GAB datakonsolidering.....	6
5. Deling av kommersielle inntekter for salg av RiksGAB-data.....	7
6. Partenes rettigheter og plikter	8
7. Samarbeid.....	10
8. Varighet og oppsigelse.....	11
9. Mislighold og heving	12
10. Risiko og ansvar.....	13
11. Taushetsplikt	14
12. Uforutsette begivenheter	15
13. Tvister	16
14. Undertegning.....	17
Bilag 1: Tillegg til avtalen.....	18
Bilag 2: Endringskatalog	19

---

1. Avtalens bilag

1.1. Som del av denne avtale følger nedenstående bilag:

Bilag-1: Tillegg til avtalen
Bilag-2: Endringskatalog

1.2. Eventuelle avtaleendringer skal tas inn i endringskatalogen.

2. Avtalens gjenstand

- 2.1 Avtalen er et tillegg til gjeldende lover og bestemmelser, og tilsidesetter ikke partenes rettigheter og forpliktelser etter disse.
- 2.2 Avtalen betyr ikke at partene har tatt stilling til hvordan gjeldende rett regulerer rettighetsspørsmål vedrørende GAB, og KOMMUNEN tar derfor forbehold med hensyn til innholdet i brev fra Miljøverndepartementet av 27. oktober 2000 om rapportering av GAB-data mellom staten og Oslo kommune.
- 2.3 Avtalen innebærer en enighet om prinsipper vedrørende utveksling av eiendomsrelaterte data mellom KOMMUNENS register KomGAB og SKs register RiksGAB.
- 2.4 Vedrørende kommersielt salg har partene blitt enige om pengeflyt og pengefordeling mellom KOMMUNEN, SK og NE så langt det gjelder salg av data fra RiksGAB via NEs produkter, SKs eventuelle direkteuttrekk fra RiksGAB og KOMMUNENS eventuelle direkteuttrekk fra lokalt system.

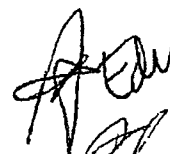
---

3. Avtalens formål

3.1. Formålet med avtalen er:

1. Redusere manuell databehandling.
2. Bedre datakvalitet.
3. Bidra til å etablere et mer komplett datainnhold.
4. Styrke sentralforvaltningens leveranseforpliktelse på eiendomsrelatert informasjon til KOMMUNEN, med bl.a. data fra Elektronisk grunnbok, Folkeregisteret, Enhetsregisteret og Posten Norge.
5. Styrke KOMMUNENs leveranseforpliktelser på eiendomsrelatert informasjon til sentralforvaltningen.
6. Sikre formidlingen av GAB-data til markedet og øke inntekspotensialet vedrørende eiendomsrelaterte data.
7. Klarlegge partenes rettigheter til kommersiell utnyttning av data.

3.2 Det er partenes siktemål at avtalen skal innebære en varig løsning angående elektronisk utveksling av data mellom RiksGAB og KomGAB.

4. GAB datakonsolidering

- 4.1 KOMMUNEN og SK er enige om at det skal igangsettes et prosjekt som skal konsolidere data på lokalt og sentralt nivå. Dette betyr at felles GAB-tabeller i RiksGAB og KomGAB skal ha identisk innhold.
- 4.2 Etter datakonsolideringen skal det iverksettes løpende toveis dataflyt mellom sentralt og lokalt nivå.
- 4.3 SK har utviklet og vedlikeholder en kommunikasjonsmodul som skal benyttes mellom lokalt og sentralt nivå. Nødvendige tilpasninger skal gjøres i denne modulen.
- 4.4 Kostnadene til fysisk datakommunikasjon mellom KomGAB og RiksGAB skal deles ved at KOMMUNEN og SK dekker hvert sitt ISDN-abonnement (teleabonnement) med løpende trafikkavgifter som påløper.
- 4.5 KOMMUNEN dekker datadriftskostnader på lokalt nivå, og SK på sentralt nivå.
- 4.6 Datakonsolideringen skal organiseres som et prosjekt hvor KOMMUNEN og SK deltar. Prosjektet skal bygge på den vurdering som ble lagt frem i rapport av 9. oktober 1998 fra arbeidsgruppe ledet av daværende sjefskonsulent Bjarne Dale i BDC as og sammenlignbart konsolideringsprosjekt i Stavanger kommune (1999).
- Prosjektet skal i tillegg til å foreta datakonsolidering også omfatte etablering av kommunikasjons- og driftsløsninger for den daglige dataflyten, samt gjennomføre nødvendig opplæring.
- Plan for prosjektet avtales og tas inn i bilag 2 (endringskatalog) til denne avtale.
- 4.7 I prosjektet dekker KOMMUNEN og SK egne direktekostnader og personell. SK dekker kostnader knyttet til prosjektledelse og analyser foretatt på sentralt nivå. KOMMUNEN og SK bærer ellers selv sine konsulentkostnader.

---

5. Deling av kommersielle inntekter for salg av RiksGAB-data

- 5.1. Partene aksepterer at NE registrerer, teller og dokumenterer alle uttrekk av GAB-data fra RiksGAB.
- 5.2. Partene aksepterer at NE sørger for kommersiell distribusjon av RiksGAB-data via deres produkter.
- 5.3. Kommersiell inntekt av RiksGAB-data som ajourføres av KOMMUNEN og som selges via NEs produkter, skal fordeles med en tredel på hver av partene KOMMUNEN, SK og NE. Med kommersielle inntekter menes kommersiell bruttoomsättning av GAB-andelen for EDR-online produkter samt bruttoomsättning minus NEs produksjonskostnader for øvrige dataleveranser¹. Øvrige dataleveranser er rapporter, Norges Eiendommer, samt andre massivleveranser levert på forskjellige elektroniske media.
Det skal etableres tellemekanismer som grunnlag for å beregne partenes del av inntektene ut fra faktisk leveranse. Dataleveranser som ikke kan telles, skal beregnes etter samme fordeling som de tellbare.
- Avregning mellom partene skal skje en gang pr. måned. Rapport med dokumentasjon av opptelling av datauttrekk og fordeling av inntekter skal utarbeides og distribueres.
- 5.4. Partene er enige om at NE fastsetter priser på sine EDR- og andre avgivelsesprodukter. NE skal varsle Samordningsforum for GAB om nye priser. Dersom Samordningsforum for GAB ikke har tatt initiativ til drøftelser innen en uke, kan NE anvende prisene ved salg. Dersom Samordningsforum for GAB ønsker drøftelser før prisene anvendes ved salg, skal slike drøftelser gjennomføres før prisene anvendes. Drøftelsene skal gjennomføres innen en måned etter at varsel om nye priser er mottatt fra NE. Dersom drøftelsene ikke er gjennomført innen en måned, kan NE anvende prisene ved salg.
- 5.5. Opptelling og avregning mellom partene skal skje fra og med den første hele måned etter at elektronisk datautveksling er satt i drift.

---

¹ Produksjonskostnader skal ikke beregnes for definerte EDR-online produkter.

6. Partenes rettigheter og plikter

- 6.1. KOMMUNEN forplikter seg til å gjennomføre sin rapportering i henhold til det som er gitt i lov, forskrift og Registreringsinstruks for GAB.

Ut over dette gjelder følgende:

- 6.1.1. KOMMUNEN skal rapportere elektronisk gjennom kommunikasjonsmodulen og kjernerutiner til KomGAB (jf. avtale av 6. juli 1995 mellom KomGAB-partene og SK om utøvelse av opphavsrettslige beføyelser over GAB-biblioteket og avtale av 1995 mellom Oslo, Bergen og Stavanger kommuner og SK om disponering og forvaltning av kildekoden for GAB-biblioteket).
- 6.1.2. KOMMUNEN skal løpende rapportere til RiksGAB.

SK forplikter seg til å gjennomføre sin rapportering i henhold til omforente, kvalitetssikrede rutiner, ref. pkt. 3.1.4. SK kan ikke endre data i RiksGAB som kommunen har lagt inn, uten at dette avtales spesielt med KOMMUNEN.

Ved avtaleinngåelsen gjelder følgende rutiner for kopling av RiksGAB mot andre nasjonale registre:

Elektronisk grunnbok

Endringer i eierforhold overføres til RiksGAB hver natt, med ett døgns forsinkelse.

Det sentrale personregisteret/Enhetsregisteret

Nye eiere eller eiere som mangler opplysninger blir oppdatert med riktig eier- og adresseinformasjon en gang hver uke (fredag).

Endringsdata fra DSP/Enhetsregisteret mottas hver 14. dag (fredag).

Postens poststedsregister

Endringer overføres til RiksGAB en gang pr. måned.

SK har ansvar for at dokumentasjon av kommunikasjonsmodul og kjernerutiner er oppdatert og distribuert.

SK skal bistå KOMMUNEN med nødvendige analyser, rapporter og lignende for å hjelpe KOMMUNEN til å heve kvaliteten av GAB-data.

SK skal arbeide aktivt for at etater i staten overholder forpliktelser på levering av sammenstilte data fra GAB². Videre skal SK sikre at statens forpliktelser med hensyn til levering av eieropplysninger blir fulgt opp.

- 6.2. KOMMUNEN betaler kr. 1,75 beregnet pr G-ident pr år for merverdien som tilføres dataene ved at KomGAB-data via RiksGAB vaskes mot andre offentlige registre i SKs regi. Ved prisfastsettelsen skal det legges vekt på hva andre profesjonelle datadistributører kunne levere en tilsvarende tjeneste for. Partene er enige om at prisen ved starten av avtaleperioden skal være kr 1,75 pr. G-ident pr. år, og at denne prisen skal danne grunnlag for forhandlinger ved senere prisjusteringer.

² Eks. byggestatistikk fra SSB

6.3. KOMMUNEN kan uten å betale vederlag bruke eierdata fra sentralt nivå til sine forvaltningsoppgaver.

KOMMUNENs forvaltningsoppgaver er de oppgaver KOMMUNEN er pålagt gjennom forvaltningslov, offentlighetslov og særlov.

Kommunal forretningsdrift faller utenom.

SK kan uten å betale vederlag til KOMMUNEN bruke data i RiksGAB og som KOMMUNEN ajourholder, til forvaltningsoppgaver. Uttak skal dokumenteres av NE.

SKs forvaltningsbruk i denne forbindelse er bruk av GAB-data til følgende formål:

1. Praktisering av delingsloven ifm. GAB.
2. All datafangst, og deriblant kvalitetssikring av GAB.
3. Kopling med andre registre slik at GAB-databasen blir supplert med andre aktuelle data. Det kan bli aktuelt med dataflyt fra andre registre enn de som gjelder ved avtaleinngåelse.
4. Systemforvaltning (vedlikehold og videreutvikling) av RiksGAB-programvaren.
5. SKs interne uttak av GAB-opplysninger for kvalitetskontroll, forvaltning av SKs primærdata og ajourhold av SKs produkter.
6. Kommunenes tilgang til GAB-opplysninger via RiksGAB online og KommuneGAB/KomGAB (jf. GAB-forskriften pkt. 4-4)
7. Levering av GAB-rapporter til kommunene som er nødvendig for kommunenes ajourhold av GAB-databasen (jf. GAB-forskriften pkt. 4-7).
8. Levering av GAB-opplysninger til Statistisk sentralbyrå for statistikkproduksjon.
9. Levering av GAB-opplysninger om eiendomsomsetninger for likningsformål til Skattedirektoratet.
10. Levering av adresseidenter til Skattedirektoratet og Postdirektoratet.

Dessuten må staten ved behov også kunne benytte GAB-data til andre rene forvaltningsformål.

6.4. KOMMUNEN kan uten å betale vederlag selge GAB-data som de selv ajourholder fra lokalt system. KOMMUNEN skal inngå forhandleravtale med NE dersom

KOMMUNEN ønsker å selge GAB-data som de selv ikke ajourholder.

SK skal gjennom egen avtale med NE sørge for at kommersiell avgivelse av RiksGAB-data, gjøres via NEs produkter.

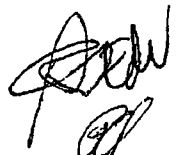
Alt uttak av data fra RiksGAB skal dokumenteres/telles av NE. SK har ansvaret for at det blir etablert dokumentasjons- og tellerutiner.

---

7. Samarbeid

- 7.1. Det forutsettes at partene samarbeider om å iverksette nødvendige tiltak for å oppnå formålet med denne avtale.
Dersom slike tiltak ikke er spesifikt løst i avtalen, skal dette tas opp særskilt mellom partene.

---

8. Varighet og oppsigelse

- 8.1. Avtalen har en varighet fra undertegningsdato og til den blir sagt opp av en av partene.
- 8.2. Avtalen kan sies opp med 6 måneder skriftlig varsel.
- 8.3. Ved eventuelt opphør av avtalen med grunnlag i oppsigelse, og uten at avtalen blir avløst av ny eller reforhandlet avtale, fortsetter hver part med datagrunnlaget i de respektive baser uten økonomisk oppgjør.
Fordeling av inntekter avregnes pr. opphørstidspunktet.
- 8.4. Ved opphør av avtale grunnet oppsigelse forutsettes at partene setter opp en protokoll om økonomiske forhold.
- 8.5. Opphør av avtalen tilsidesetter ikke partenes rettigheter og forpliktelser etter gjeldende lover og bestemmelser.

---

9. Mislighold og heving

- 9.1. Den som vil påberope seg mislighold, må reklamere skriftlig uten ugrunnet opphold, etter at vedkommende fikk kjennskap til misligholdet.
- 9.2. Partene kan heve avtalen dersom de andre parter i vesentlig grad misligholder sine forpliktelser. Vedkommende part skal skriftlig gis en frist på 14 dager til å rette forholdet, samt varsles om at dersom forholdet ikke blir rettet innen fristen vil avtalen bli hevet. Partene har anledning til på vanlige måter å fremme krav om erstatning/kompensasjon for økonomiske tap som er oppstått på grunn av forsømmelser fra de andre parters side.
- 9.3. Ved eventuelt opphør av avtalen med grunnlag i mislighold og heving fortsetter hver part med datagrunnlaget i respektive baser uten økonomisk oppgjør.
- 9.4. Opphør av avtalen tilsidesetter ikke partenes rettigheter og forpliktelser etter gjeldende lover og bestemmelser.

---

10. Risiko og ansvar

- 10.1. Partene bærer selv risikoen for skade på og ødeleggelse av lister, dataregistreringsgrunnlag, programmer m.v. som følge av en tilfeldig begivenhet eller hendelig uhell i den tid vedkommende har disse i sin besittelse.
- 10.2. Under enhver omstendighet er ingen av partene ansvarlig overfor hverandre for følgeskader, konsekvensskader, ansvar for avbrudd eller lignende.
- 10.3. Hver av partene er ansvarlig for forsendelse av data som vedkommende gjør til de andre og bærer risikoen for materialet inntil det er kommet frem til vedkommende part, eventuelt den som representerer vedkommende part.
- 10.4. Ingen av partene er ansvarlig overfor de andre partene for tap eller skade distributører, brukere eller andre lider ved at det oppstår feil i forbindelse med ajourhold av data. Det tilligger den enkelte part å ta de nødvendige forbehold om kvalitet og fullstendighet.
- 10.5. Den som vil kreve erstatning, må uten ugrunnet opphold skriftlig meddele de andre parter dette.

---

11. Taushetsplikt

- 11.1. Partene har taushetsplikt mhp. de andre parter, deres virksomhet, deres systemer, programmer, data, deres økonomi, produkter, kundekrets eller annet av betydning for virksomheten, og som kan betraktes som konfidensielle opplysninger og/eller som kan utnyttes av noen i næringsvirksomhet.
- 11.2. Taushetsplikten gjelder også partenes ansatte og andre som måtte handle på partenes vegne i forbindelse med denne avtales gjennomføring. Ansatte eller andre i tjeneste hos hver av partene skal pålegges taushet også etter fratredelsen om forhold nevnt ovenfor hos de andre parter.
- 11.3. Brudd på taushetsplikten er å betrakte som mislighold av avtalen.

---

12. Uforutsette begivenheter

- 12.1. Dersom det inntreffer en uventet og ekstraordinær situasjon som skyldes forhold utenfor partenes kontroll og som partene ikke med rimelighet kunne forutse ved avtalens inngåelse, og som etter vanlig kontraktsrett må regnes som force majeure, suspenderes partenes gjensidige rettigheter og plikter etter denne avtale i den utstrekning disse er berørt og blir umulige eller særlig byrdefulle å oppfylle som følge av nevnte forhold.
- 12.2. Etter at en slik situasjon har opphørt har partene krav på rimelig tid til å komme i orden igjen før gjensidige plikter og rettigheter blir virksomme.
- 12.3. Er oppfyllelse av avtalen forhindret i mer enn 3 måneder som følge av en slik situasjon, har partene rett til å annullere avtalen med 1 måneds skriftlig varsel.

---

13. Tvister

- 13.1. Denne avtale er i sin helhet undergitt norsk lov.
- 13.2. Dersom det oppstår tvist mellom partene om tolkningen eller rettsvirkningen av avtalen, skal tvisten først søkes løst ved forhandlinger. Fører slike forhandlinger ikke frem innen to måneder, kan hver av partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler.
- 13.3. Partene kan alternativt avtale at tvisten blir avgjort med endelig virkning ved voldgift i Norge. Hver av partene oppnevner en voldgiftsman, og de parts-oppnevnte voldgiftsmenn oppnevner voldgiftrettens fjerde medlem, som er voldgiftens formann. Voldgiftsrettens avgjørelse treffes med stemmeflerhet. Ved stemmelikhet har voldgiftsrettens formann dobbeltstemme. Forøvrig gjelder bestemmelsene i lov om rettergangs-måten i tvistemål av 13. august 1915, nr. 6, kapittel 32, for voldgiftrettens oppnevning og saksbehandling.
- 13.4. Som verneting vedtas Oslo.

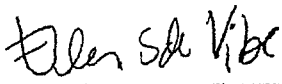

---

14. Undertegning

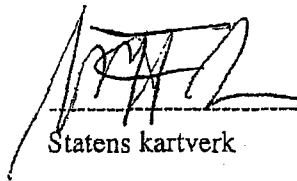
Denne avtale er undertegnet i tre-3 eksemplarer, ett til hver av partene.

Oslo, den 21.03.01

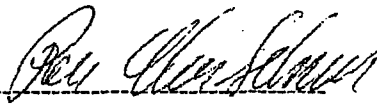
Oslo kommune

Hønefoss, den 21.03.01

Statens kartverk

Oslo, den 15.03.01

Norsk Eiendomsinformasjon a.s

Bilag 1: Tillegg til avtalen

Kommersielle inntekter (jf. pkt. 5.3 i avtalen)

Dersom det sentrale salget av GAB-data fra Oslo blir vesentlig høyere etter at datautveksling mellom KomGAB i Oslo kommune og RiksGAB er gjennomført, skal Oslo kommune ha en større andel av inntektene fra denne økningen. Av salget fra RiksGAB i 2000 representerer ca. 16,5% data fra Oslo.

I tillegg til pkt. 5.3 gjelder:

Dersom salg av Oslo-data fra RiksGAB overstiger 18% av de kommersielle inntekter slik disse er definert i pkt. 5.3 gjeldene for hele landet, skal KOMMUNEN motta 60% av inntektene for den andelen som overstiger 18%. De resterende inntektene for dette salget fordeles likt mellom SK og NE. Avregningsperioden for disse inntektene er ett kalenderår, og utbetalingene skjer etterskuddsvis.

G-identer (jf. pkt. 6.2 i avtalen)

Oslo kommune har vesentlig høyere prosentandel seksjoner enn andre kommuner. Av totalt antall G-identer pr. januar 2001 utgjør seksjonene 52,39% av totalt antall G-identer. Partene er enige om at det antall G-identer som skal faktureres Oslo kommune skal begrenses på grunn av den spesielle fordelingen med stort antall seksjoner.

I tillegg til pkt. 6.2 gjelder:

G-identer som KOMMUNEN betaler for, beregnes slik:

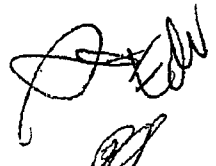
- Fullt antall aktive bruksnummer
- Fullt antall aktive festenummer
- For seksjoner 25% av antall aktive bruksnummer

Reduksjonen for seksjoner vurderes på nytt dersom fordelingen endres vesentlig.

Betaling for data

Som kompensasjon for merverdi av data som Oslo kommune legger inn ved konsolideringen er partene enige om at Statens kartverk skal betale til Oslo kommune et engangsbeløp stort kr 3.000.000,-. Av dette utbetales kr 1.000.000,- når datakonsolidering er gjennomført og to veis datakommunikasjon er iverksatt. Ytterligere kr 1.000.000,- utbetales i januar 2002, eller samtidig med foran nevnte kr 1.000.000,- dersom to veis datakommunikasjon ikke er iverksatt i 2001. Resterende kr 1.000.000,- utbetales i januar 2003.

KOMMUNEN forplikter seg til å øremerke disse midlene til tiltak for kvalitetsheving av GAB-data.

Bilag 2: Endringskatalog

Eventuelle endringer/tillegg som avtales etter kontraktsinngåelse vil bli tatt inn i en særskilt protokoll som utgjør dette bilaget.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. A.', located in the bottom right corner of the page.